РЕПУБЛИКА СРБИЈА

УПРАВА ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ РЕПУБЛИЧКИХ ОРГАНА

ОДЕЉЕЊЕ ЗА ИНФОРМАЦИОНО-ДОКУМЕНТАЦИОНЕ И БИБЛИОТЕЧКЕ ПОСЛОВЕ

ИНФОРМАТИВНИ БИЛТЕН

БРОЈ ***4***

2011.

Одељење за информационо-документационе и библиотечке послове Управе за заједничке послове републичких органа већ више од двадесет година једном месечно објављује Информативни билтен, којим обавештава кориснике о обновљеном информационо-документационом и библиотечком фонду.

Обавештавамо кориснике да БАЗИ ПРАВНИХ ПРОПИСА Одељења за Индок и библиотечке послове Управе, која је дневно ажурна и при том бесплатна, могу приступити путем следеће интернет адресе:
http://bpp.uzzpro.gov.rs.
БИЛТЕНИ у електронском облику могу се преузети на адреси:
http:// www.uzzpro.gov.rs/biblioteka-bilteni.htm.

За коришћење целокупног фонда, као и за информације о правним прописима објављеним у службеним гласилима, корисници се могу обратити Одељењу на следећим пунктовима:

1. Немањина бр. 22-26,
   телефон: 3616-296, 3613-734 /лок. 1620 и 1104

2. Андрићев венац бр. 1,
   библиотека, телефон: 3043-078

или електронски: **biblioteka@uzzpro.gov.rs**

Уредник: Смиља Богдановић, начелник Одељења

Сарадници: Видосава Шундић, документалиста система базе података
Гордан Горуновић, референт
Вера Ловић, оператер
Дејан Станојловић, референт
Радмила Тубин-Михајловић, оператер

Компјутерска обрада: Радинка Мићовић, програмер и
Одељење за информационо-документационе и библиотечке послове

ШТАМПА:

УПРАВА ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ
РЕПУБЛИЧКИХ ОРГАНА
Београд, Немањина 22-26

САДРЖАЈ

1. Преглед одабраних правних прописа објављених у службеним гласилима Републике Србије, Аутономне Покрајине Војводине и града Београда

2. Списак претплата на дневне листове, службена гласила и часописе

3. Преглед садржаја нових бројева часописа

4. Преглед старих публикација

5. Преглед нових књига

6. Листа најчитанијих књига

1

ПРЕГЛЕД ОДАБРАНИХ ПРАВНИХ ПРОПИСА ОБЈАВЉЕНИХ У СЛУЖБЕНИМ ГЛАСИЛИМА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ И ГРАДА БЕОГРАДА

УСТАВНОПРАВНИ И ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМ

Службени гласник Републике Србије

Закон о потврђивању Трећег додатног протокола уз Европску конвенцију о екстрадицији, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 1/2011

Закон о потврђивању Међународне конвенције о заштити свих лица од присилних нестанака, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 1/2011

Закон о потврђивању Уговора између Републике Србије и Црне Горе о изменама и допунама Уговора између Републике Србије и Црне Горе о изручењу, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 1/2011

Закон о потврђивању Споразума између Владе Републике Србије и Владе Републике Македоније о предаји и прихвату лица чији је улазак или боравак нелегалан са Протоколом између Владе Републике Србије и Владе Републике Македоније о предаји и прихвату лица чији је улазак или боравак нелегалан, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 1/2011

Закон о потврђивању Споразума између Владе Републике Србије и Већа министара Босне и Херцеговине о полицијској сарадњи, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 1/2011

Указ о опозиву са дужности изванредног и опуномоћеног амбасадора Републике Србије у Арапској Републици Египат, Дејана Васиљевића, Службени гласник Републике Србије бр. 22/2011

Указ о постављењу на дужност изванредног и опуномоћеног амбасадора Републике Србије у Арапској Републици Египат, Драгана Бисенића, Службени гласник Републике Србије бр. 22/2011

Указ о постављењу на дужност изванредног и опуномоћеног амбасадора Републике Србије у Републици Белорусији, Стојана Јевтића, Службени гласник Републике Србије бр. 22/2011

Указ о опозиву са дужности изванредног и опуномоћеног амбасадора Републике Србије на Исланду на нерезиденцијалној основи са седиштем у Стокхолму, Нинослава Стојадиновића, Службени гласник Републике Србије бр. 22/2011

Указ о опозиву са дужности изванредног и опуномоћеног амбасадора Републике Србије на Исланду на нерезиденцијалној основи са седиштем у Ослу, Милана Симурдића, Службени гласник Републике Србије бр. 22/2011

Закон о изменама Закона о попису становништва, домаћинстава и станова 2011. године, Службени гласник Републике Србије бр. 24/2011

Уредба о спровођењу евакуације, Службени гласник Републике Србије бр. 22/2011

Уредба о вршењу верске службе у војсци, Службени гласник Републике Србије бр. 22/2011

Одлука о образовању Савета за популациону политику, Службени гласник Републике Србије бр. 22/2011

Одлука о измени и допуни Пословника Високог савета судства, Службени гласник Републике Србије бр. 22/2011

Одлука о измени Одлуке о оснивању Координационог тела за спровођење Споразума о питањима сукцесије, Службени гласник Републике Србије бр. 23/2011

Одлука председника Владе којом именује Божидара Ђелића, потпредседника Владе, за шефа преговарачког тима у процесу интеграције Републике Србије у Европску унију и овлашћује да усмерава и координира рад министарстава и посебних организација у области европских интеграција, Службени гласник Републике Србије бр. 26/2011

Одлука Уставног суда Републике Србије којом се утврђује да одредбе чл. 8. ст. 10, чл. 11а. ст. 5, чл. 11б. Ст. 6. и чл. 24. ст. 4. Закона о оружју и муницији, Сл.гл.РС, 9/92, нису у сагласности са Уставом, Службени гласник Републике Србије бр. 27/2011

Правилник о поступку издавања пријаве рођења детета и обрасцу пријаве рођења детета у здравственој установи, Службени гласник Републике Србије бр. 25/2011

Правилник о поступку издавања потврде о смрти и обрасцу потврде о смрти, Службени гласник Републике Србије бр. 25/2011

Правилник о организацији и начину употребе специјализованих јединица цивилне заштите, Службени гласник Републике Србије бр. 26/2011

Решење Уставног суда Републике Србије којим се покреће поступак за оцену уставности и сагласности са потврђеним међународним уговорима одредаба члана 2, члана 5. став 1. у делу који гласи: „Које ће донети Стални састав Високог савета судства“ и чл. 6. и 7. Закона о изменама и допунама Закона о судијама, Сл.гл.РС, бр. 101/2010, Службени гласник Републике Србије бр. 26/2011

Упутство о изменама и допунама Упутства о вођењу матичних књига и обрасцима матичних књига, Службени гласник Републике Србије бр. 25/2011

Упутство о поступку обједињавања постојећих бирачких спискова у Јединствени бирачки списак, Службени гласник Републике Србије бр. 26/2011

Национална стратегија за спречавање и сузбијање насиља над женама у породици у партнерским односима, Службени гласник Републике Србије бр. 27/2011

Службени лист Аутономне Покрајине Војводине

Одлука о Плану реализације мера за спровођење Програма демографског развоја Аутономне Покрајине Војводине у 2011. години, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 3/2011

Одлука о измени Одлуке о идентификационој легитимацији, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 3/2011

Одлука о престанку важења Одлука о образовању сталних радних тела Владе Аутономне Покрајине Војводине, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 5/2011

Службени лист града Београда

Правилник о службеним легитимацијама инспектора запослених у Градској управи града Београда, Службени лист града Београда бр. 9/2011

ФИНАНСИЈЕ И ПРИВРЕДА

Службени гласник Републике Србије

Закон о потврђивању Споразума о кредиту између Европске уније и Републике Србије и Народне банке Србије, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 1/2011

Закон о потврђивању Споразума између Владе Републике Србије и Владе Црне Горе о сарадњи и узајамној помоћи у царинским питањима, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 1/2011

Закон о потврђивању Меморандума између Савета министара Републике Албаније и Савјета министара Босне и Херцеговине, Владе Републике Македоније, Владе Републике Србије, Владе Републике Словеније, Владе Републике Хрватске и Владе Црне Горе о регулисању дуга Републике Албаније по обрачунима везаним за робни промет између Републике Албаније и бивше Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 1/2011

Закон о потврђивању Споразума између Владе Републике Србије и Владе Републике Македоније о регулисању режима пограничног саобраћаја, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 1/2011

Закон о потврђивању Споразума између Владе Републике Србије и Савјета министара Босне и Херцеговине о ветеринарској сарадњи, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 1/2011

Закон о потврђивању Уговора којим се регулише одговорност за накнаду трошкова између Републике Србије и Међународне банке за обнову и развој, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 1/2011

Закон о потврђивању завршних аката Светске конференције о радио-комуникацијама (WRC-07), Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 2/2011

Закон о изменама и допунама Закона о планирању и изградњи, Службени гласник Републике Србије бр. 24/2011

Закон о изменама Закона о попису пољопривреде 2011. године, Службени гласник Републике Србије бр. 24/2011

Закон о изменама и допунама Закона о порезима на имовину, Службени гласник Републике Србије бр. 24/2011

Закон о изменама Закона о порезима на употребу, држање и ношење добара, Службени гласник Републике Србије бр. 24/2011

Закон о давању гаранције Републике Србије у корист Hypo Alpe - Adria - Banke a.d. Београд по задужењу општина Косовска Митровица, Звечан и Зубин Поток, Службени гласник Републике Србије бр. 24/2011

Закон о давању гаранције Републике Србије немачкој финансијској институцији KfW по задужењу Јавног предузећа „Електропривреда Србије“ (Пројекат рехабилитације ХЕ Зворник), Службени гласник Републике Србије бр. 24/2011

Уредба о обавезној производњи и промету хлеба од брашна „Т-500“, Службени гласник Републике Србије бр. 23/2011

Уредба о измени и допунама Уредбе о привременом квантитативном ограничењу извоза, односно упућивања одређених врста робе, Службени гласник Републике Србије бр. 23/2011

Уредба о издавању доплатне поштанске марке „Борба против рака“, Службени гласник Републике Србије бр. 23/2011

Уредба о изменама Уредбе о привременом квантитативном ограничењу извоза, односно упућивања одређених врста робе, Службени гласник Републике Србије бр. 25/2011

Уредба о изменама и допунама Уредбе о условима и критеријумима за субвенционисање каматне стопе за потрошачке кредите и кредите за правна лица, односно финансијски лизинг, за набавку одређених трајних потрошачких добара и услуга у 2011. години, Службени гласник Републике Србије бр. 26/2011

Наредба о забрани сакупљања појединих заштићених врста дивље флоре и фауне у 2011. години, Службени гласник Републике Србије бр. 23/2011

Одлука о допуни Одлуке о условима и начину за смањење царинских дажбина на одређену робу, односно за изузимање одређене робе од плаћања царинских дажбина у 2011. години, Службени гласник Републике Србије бр. 23/2011

Одлука о начину обрачуна доприноса за пензијско и инвалидско осигурање у поступку утврђивања својства осигураника, Службени гласник Републике Србије бр. 24/2011

Одлука о изменама и допунама Одлуке о условима и начину за изузимање одређене робе од плаћања царинских дажбина, Службени гласник Републике Србије бр. 25/2011

Одлука о изменама и допунама Одлуке о највишим ценама лекова за употребу у хуманој медицини, а чији је режим издавања на рецепт, Службени гласник Републике Србије бр. 25/2011

Одлука о измени Одлуке о привременим мерама за очување финансијске стабилности у Републици Србији, Службени гласник Републике Србије бр. 25/2011

Одлука о изменама и допуни Одлуке о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки банке, Службени гласник Републике Србије бр. 25/2011

Одлука о распореду и коришћењу средстава за реализацију пројеката Националног инвестиционог плана утврђених Законом о буџету Републике Србије за 2011. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 26/2011

Одлука Уставног суда Републике Србије којом се утврђује да одредбе чл. 10. ст. 2. и 3, чл. 12. ст. 1. и 2. и чл. 13. Правилника о изменама и допунама Правилника о ближим условима и начину остваривања права на финансијску подршку породици са децом, Сл.гл.РС, 17/2006, нису у сагласности са Законом, Службени гласник Републике Србије бр. 27/2011

Одлука Уставног суда Републике Србије којом се утврђује да одредбе чл. 18. ст. 1, чл. 21. ст. 3. и чл. 22. ст 2. Закона о одржавању стамбених зграда, Сл.гл.РС, 44/95, нису у сагласности са Законом, Службени гласник Републике Србије бр. 27/2011

Правилник о посебној ознаци на возилу којим управља лице са пробном возачком дозволом, Службени гласник Републике Србије бр. 22/2011

Правилник о изменама и допуни Правилника о начину и условима уписа и вођења регистра пољопривредних газдинстава, обрасцима захтева за упис и обнову регистрације и прилога, документацији која се прилаже уз захтев, начину чувања података, као и о условима за пасивни статус пољопривредног газдинства, Службени гласник Републике Србије бр. 22/2011

Правилник о утврђивању усклађених износа накнаде за управљање посебним токовима отпада, Службени гласник Републике Србије бр. 23/2011

Правилник о изменама Правилника о начину и поступку остваривања пореских оскобођења код ПДВ са правом и без права на одбитак претходног пореза, Службени гласник Републике Србије бр. 24/2011

Правилник о утврђивању Програма мера здравствене заштите животиња за 2011. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 24/2011

Правилник о измени Правилника о утврђивању цена материјала за дијализе које се обезбеђују из средстава обавезног здравственог осигурања, Службени гласник Републике Србије бр. 24/2011

Правилник о допуни Правилника о одређивању царинских органа за царињење одређених врста робе или спровођење одређених поступака, Службени гласник Републике Србије бр. 25/2011

Правилник о изменама и допунама Правилника о тарифи, Службени гласник Републике Србије бр. 25/2011

Правилник о ветеринарско-санитарним условима, односно општим и посебним условима за хигијену хране животињског порекла, као и о условима хигијене хране животињског порекла, Службени гласник Републике Србије бр. 25/2011

Правилник о пословима који су неспојиви са службеном дужношћу запослених у Министарству финансија – Пореској управи, Службени гласник Републике Србије бр. 26/2011

Правилник о критеријумима за умањење накнаде за уређивање грађевинског земљишта у поступку легализације и о условима и начину легализације објеката, Службени гласник Републике Србије бр. 26/2011

Правилник о изменама Правилника о начину утврђивања основице пореза на имовину на права на непокретностима, Службени гласник Републике Србије бр. 27/2011

Правилник о изменама Правилника о обрасцима пореских пријава за утврђивање пореза на имовину, Службени гласник Републике Србије бр. 27/2011

Правилник о методама испитивања сорте кукуруза ради признавања сорте, Службени гласник Републике Србије бр. 27/2011

Решења о утврђивању јавног интереса за експропријацију, односно административни пренос непокретности, Службени гласник Републике Србије бр. 25/2011

Стратегија развоја слободних зона у Републици Србији за период од 2011. до 2016. године, Службени гласник Републике Србије бр. 22/2011

Службени лист града Београда

Одлука о комуналном реду, Службени лист града Београда бр. 10/2011

Одлука о постављању балон-хала спортске намене на територији града Београда, Службени лист града Београда бр. 10/2011

Одлука о изменама и допунама Одлуке о постављању пловних објеката на делу обале и воденог простора на територији града Београда, Службени лист града Београда бр. 10/2011

Одлука о изменама и допунама Одлуке о условима и начину постављања привремених објеката на јавним површинама у Београду, Службени лист града Београда бр. 10/2011

Одлука о изменама и допунама Одлуке о условима и начину постављања тезги и других покретних привремених објеката, Службени лист града Београда бр. 10/2011

Одлука о допуни Одлуке о локалним административним таксама, Службени лист града Београда бр. 10/2011

Одлука о измени Одлуке о локалним комуналним таксама за територију града Београда, Службени лист града Београда бр. 10/2011

Одлука о измени и допуни Одлуке о јавном линијском превозу путника на територији града Београда, Службени лист града Београда бр. 10/2011

Одлука о измени и допуни Одлуке о задужењу града Београда (о прихватању обавезе отплате дуга) у функцији подстицања грађевинске индустрије Републике Србије, а по пројектима које је кандидовао град Београд, Службени лист града Београда бр. 10/2011

План места за постављање пловила на делу обале и водног простора на територији града Београда (I фаза), Службени лист града Београда бр. 10/2011

РАДНИ ОДНОСИ, ЗДРАВСТВЕНА И СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Службени гласник Републике Србије

Уредба о основима и мерилима за увећање плате и друга новчана примања припадника Војске Србије и других снага одбране за време учешћа у мултинационалним операцијама ван граница Републике Србије, Службени гласник Републике Србије бр. 27/2011

Одлука о висини основице за обрачун и исплату плата државних службеника, намештеника, судија, јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца, Службени гласник Републике Србије бр. 27/2011

Одлука о престанку важења Одлуке о условима за промет и коришћење нуклеарних материјала и начину вођења евиденције о нуклеарним материјама по зонама материјалних биланса, Службени гласник Републике Србије бр. 27/2011

Правилник о правима, обавезама и одговорности полазника стручног оспособљавања и усавршавања, Службени гласник Републике Србије бр. 22/2011

Правилник о изменама и допунама Правилника о утврђивању радних места, односно послова на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем у Министарству финансија – Пореска управа, Службени гласник Републике Србије бр. 22/2011

Правилник о изменама и допунама Правилника о здравственој исправности дијететских производа, Службени гласник Републике Србије бр. 27/2011

Стратегија о HIV инфекцији и AIDS-у, Службени гласник Републике Србије бр. 26/2011

Службени лист града Београда

Одлука о измени и допуни Одлуке о правима у социјалној заштити Београда, Службени лист града Београда бр. 10/2011

Одлука о промени оснивачког акта Центра дечјих летовалишта и опоравилишта града Београда, Службени лист града Београда бр. 10/2011

ОБРАЗОВАЊЕ, НАУКА, КУЛТУРА И ФИЗИЧКА КУЛТУРА

Службени гласник Републике Србије

Одлука о проглашењу 2011. годином „Доситеј – година знања“, Службени гласник Републике Србије бр. 25/2011

Обавезујуће упутство о понашању емитера у вези са емитовањем програмских садржаја који могу да нашкоде физичком, менталном или моралном развоју малолетника, Службени гласник Републике Србије бр. 24/2011

Службени лист Аутономне Покрајине Војводине

Одлука о броју ученика за упис у први разред средњих школа чији је оснивач Аутономна Покрајина Војводина у школској 2011/2012. години, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 5/2011

Одлука о измени Одлуке о оснивању Едукативног центра за обуку у професионалним и радним вештинама Нови Сад, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 5/2011

Службени лист града Београда

Одлука о подизању спомен-обележја Стевану Раичевићу, Службени лист града Београда бр. 10/2011

Одлука о подизању спомен-обележја Лази Костићу, Службени лист града Београда бр. 10/2011

Одлука о подизању спомен-обележја Милутину Миланковићу, Службени лист града Београда бр. 10/2011

2

СПИСАК ПРЕТПЛАТА НА ДНЕВНЕ ЛИСТОВЕ, СЛУЖБЕНА ГЛАСИЛА И ЧАСОПИСЕ ЗА ПОТРЕБЕ БИБЛИОТЕКА УПРАВЕ У 2011. ГОДИНИ

ДНЕВНИ ЛИСТОВИ И ЧАСОПИСИ

		Смештај у библиотекама	
		Немањина 22-26	Андрићев венац 1
1.	ПОЛИТИКА	+	+
2.	ДАНАС	+	+
3.	БЛИЦ	+	+
4.	ВЕЧЕРЊЕ НОВОСТИ	+	+
5.	НИН	+	+
6.	КУРИР	+	
7.	PRESS	+	
8.	ВРЕМЕ	+	+

СЛУЖБЕНА ГЛАСИЛА

		Смештај у библиотекама	
		Немањина 22-26	Андрићев венац 1
1.	СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ	+	+
2.	СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ – МЕЂУНАРОДНИ УГОВОРИ	+	
3.	СЛУЖБЕНИ ЛИСТ АП ВОЈВОДИНЕ	+	
4.	СЛУЖБЕНИ ЛИСТ ГРАДА БЕОГРАДА	+	

СТРУЧНИ ЧАСОПИСИ

		Смештај у библиотекама	
		Немањина 22-26	Андрићев венац 1
1.	КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ: лист за књижевност и друштвена питања	+	
2.	PC PRESS	+	
3.	MIKRO PC-WORLD	+	
4.	ПОСЛОВНА ПОЛИТИКА: месечни пословни часопис	+	
5.	СУДСКА ПРАКСА: месечни информативни часопис	+	
6.	ФИНАНСИЈЕ: стручни часопис за теорију и праксу финансија	+	

ОСТАЛЕ СЕРИЈСКЕ ПУБЛИКАЦИЈЕ

		Смештај у библиотекама	
		Немањина 22-26	Андрићев венац 1
1.	МЕСЕЧНИ СТАТИСТИЧКИ ПРЕГЛЕД	+	
2.	БИЛТЕН РЕПУБЛИЧКОГ ЗАВОДА ЗА СТАТИСТИКУ	+	
3.	БИЛТЕН УСТАВНОГ СУДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ	+	
4.	БИЛТЕН ЈАВНИХ ФИНАНСИЈА	+	
5.	БИЛТЕН РЕПУБЛИЧКОГ ЈАВНОГ ПРАВОБРАНИЛАШТВА	+	
6.	САОПШТЕЊЕ РЕПУБЛИЧКОГ ЗАВОДА ЗА СТАТИСТИКУ	+	

3

ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА НОВИХ БРОЈЕВА ЧАСОПИСА

МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА

БИЛТЕН
ЈАВНИХ ФИНАНСИЈА
Јануар 2011

Београд, Фебруар 2011.

САДРЖАЈ

	ТЕКУЋА МАКРОЕКОНОМСКА И ФИСКАЛНА КРЕТАЊА	4
I	**Макроекономска кретања**	13
II	**Фискална кретања**	35
	Буџет Републике Србије	35
	Буџет Војводине	55
	Буџети општина и градова	59
	Финансијски планови ООСО	65
III	**Јавни дуг**	73
IV	**Методолошка објашњења**	81

PC World Mikro

APRIL 2011
Godina 15 • Broj 4 • www.mikro.rs

TEMA BROJA

31 Ubrzajte svoj računar

U OVOM BROJU

24 Moćni kompaktni fotoaparati
38 E-bankarstvo u Srbiji

NOVOSTI

10 Revolucija tabličnih računara počinje
12 Fakultet za kompjuterske nauke Univerziteta Megatrend
15 Održan Dan Internet domena Srbije
16 IE 9 predstavljen u Beogradu
16 Saradnja AB Softa i JKP Pogrebne usluge
17 EUnetov „oblak" za poslovne korisnike

NOVI PROIZVODI

18 Apple prikazao iPad 2
21 Prvi prenosivi računar sa procesorom Fusion
21 Torbe za prenosive računare
22 Zgodan uređaj za snimanje rezervnih kopija
22 iTwin: bezbedan način za deljenje podataka
23 HP Omni 100: niska cena, ali i mogućnosti
23 Blu-ray plejer sa Google TV-om

PRIKAZI HARDVERA I SOFTVERA

40 Test prenosivih Internet računara
48 Intelovi procesori Sandy Bridge
50 Transcendov SSD disk
50 Adata RAM memorijski moduli
51 Kingstonovi HyperX RAM memorijski moduli
52 Asusova kartica GTX 550 Ti
54 Apple MacBook Pro 13
56 ViewSonicov tablični računar ViewPad 10s
58 Logitechov miš Wireless Mouse M515
59 Symantecov paket NetBackup

60 Mrežna oprema TP-Link
61 Transcendov USB 3.0 disk
61 Monitor ViewSonic VX2439 wm
62 Silikonske pomodne sitnice
62 Elegantno iz Apacera

MULTIMEDIJA

70 CeBIT 2011.
74 Bežični punjači dolaze
75 Sony Dash: više od budilnika

VODIČ KROZ WEB

76 Uvod
77 Lokacije

MALI SAVETI

80 Računar-3D kućni bioskop
83 Daljinsko rešavanje problema pomoću alata Windowsa 7
83 Odgovori na pitanja

RUBRIKE

9 Uvodna reč
64 Mobilni uređaji
84 Mikro DVD
89 Vodič za kupovinu
98 Lični stav

F-Secure

KVIZ: Odgovorite tačno na pitanje i osvojite jednogodišnju licencu za F-Secure Mobile Security i za F-Secure Internet Security 2011

#176 PC PRESS

APRIL 2011

Vesti 8
iPhone 4 iz drugog ugla 16
Domaći Internet oblak 18
Metronom 20

CeBIT 2011 u oblacima

dr Boris Stanojević

Martovski *CeBIT* je u Hanoveru okupio sve – od elite IT sveta do malih firmi koje tek traže svoju šansu. Prošetali smo halama CeBIT-a i posmatrali budućnost uživo, od malih *tablet*-a do velikih *cloud computing* vizija

Tableti u naletu

Branislav Bubanja

Nakon *iPad*-a koji je do naših krajeva stizao alternativnim putevima i (pre)skupog *Samsung Galaxy Tab*-a, konačno i korisnici sa plićim džepovima mogu da razmišljaju o kupovini upotrebljivog *tablet*-a.

Čipovi pod šlemom

Nadežda Veljković

Život na planeti Zemlji opasniji je nego ikad, a neprijatelj je sve drugačiji. Pod danas ignorisanom parolom „Ništa nas ne sme iznenaditi", svetske vojne sile kreiraju nove vojnike i užasna oružja budućnosti

IE9: Lepša strana Web-a

Voja Gašić

Izlazak završne verzije *Internet Explorer*-a 9, istovremeno na 40 svetskih jezika, u Beogradu je obeležen 19. marta. Šta je doneo novi *Internet Explorer*, koje tehnologije koristi i treba li ga odmah instalirati?

Pogled na LTE mobilne mreže

Mladen Mijatović

Mobilni operateri u Srbiji se pripremaju za novu generaciju prenosa podataka. Prenosimo utiske sa prvih LTE testiranja – da li konačno dobijamo mobilni internet koji može da zameni ADSL/kablovski pristup?

Vodič za **Licenciranje** softvera **70**

Nabavka računara za firmu usko je vezana sa licenciranjem softvera – kako uz optimalne izdatke biti legalan, i kako to na najbolji način iskoristiti? Pripremili smo opsežan vodič za licenciranje Microsoft, Autodesk i Adobe softvera, dopunjen informacijama o toku kontrole Poreske uprave, ali i odgovorima na najčešća pitanja korisnika.

Dejan Ristanović

Microsoft®

Autodesk®

Adobe®

107 Razglednica Vašington
108 Access bajtovi
109 Odabrani bajtovi
110 Office bajtovi
114 Vedra strana

34

Posle Barselone: Ekskluzivni smartfoni

Marko Savković

Nakon završenog *Mobile World Congress*-a bilo je jasno da nas čeka vrlo uzbudljivo proleće. 3D tehnologija je postala stvarnost i na telefonima, a novi modeli učiniće da ponovo nađemo opravdanje i zamenimo svoj džepni komunikator. Isprobali smo pet ekskluzivnih smartfona firmi *Samsung*, LG i HTC.

HARDVER

HP AIO 200: Sve u jednom 28
Bojan Stanojević

Samsung Blu-ray u tri dimenzije 30
Branislav Bubanja

Home Automation na delu 44
Mladen Mijatović

Review 46
uređuje Bojan Stanojević

Noviteti iz Verbatim-a 46
Bojan Stanojević

Samsung-ov USB 3.0 disk 48
Nebojša Rašković

Samsung Sens R540 50
Bojan Stanojević

Deskjet 3050 51
Nebojša Rašković

PC PIX 54
uređuje Nenad Veljković

Pentax K-r 54

Pink strane 56
uređuju A. Maksimović i A. Šakić

SOFTVER

Kvantni GIS 60
Stevan Josimović

Panda Internet Security 64
Kristijan Lazić

Norton 360: Sigurni krug 66
Jovan Bulajić

Neuralne mreže i broj na tablici 86
Voja Antonić

Uslužni programi 90
Jovan Bulajić

PCBiz 92
uređuje Marko Herman

Mdaemon: Potpuno e-mail rešenje 92
Aleksandar Rakić

Axis: Mala kamera, velika slika 98
Mladen Mijatović

4

ПРЕГЛЕД СТАРИХ ПУБЛИКАЦИЈА

Излазећи у сусрет све изражајнијим захтевима корисника да пронађу одговор на специфична питања из професионалне праксе, кроз Информативни билтен континуирано ћемо упознавати своје читаоце са садржајима старих књига из богате ризнице библиотека Управе. Наш фонд обухвата, између осталог, и вредне писане документе који, осим документационе, имају и научну и стручну вредност. Будући да су посреди књиге од историјског значаја, као и периодична издања и друге драгоцене библиотечке целине којима располажу постојећи фондови, овим путем настојали смо да проширимо лектиру свима онима који желе да се стручно усавршавају. Напомињемо да ће ове књиге (из којих дајемо само изводе) моћи да се користе само у читаоници библиотеке Управе за заједничке послове републичких органа.

За овај број издвајамо:

МОНОГРАФСКЕ ПУБЛИКАЦИЈЕ

1. МИСАО: часопис, књига двадесет прва, 1926.

У наредним бројевима Информативног билтена наставићемо са приказима тематски и жанровски разноврсних публикација нашег богатог фонда.

МИСАО

УРЕДНИК СИМА ПАНДУРОВИЋ

КЊИГА ДВАДЕСЕТ ПРВА

СВЕСКА 153—160.

ВЛАСНИК: СИМА ПАНДУРОВИЋ

БЕОГРАД 1926.

ПИСМА ИВАНА ТУРГЕЊЕВА ГОСПОЂИ ПОЛИНИ ВИЈАРДО.

6 маја 1910 године умрла је у Паризу у 89 години чувена певачица и композитор Полина Вијардо, врло популарна у књижевном свету, захваљујући своме пријатељству с генијалним руским писцем И. С. Тургењевом.

Полина Вијардо водила је порекло из чувене уметничке породице Гарија, чији су чланови задивљавали Европу својим талентима. Њен отац, брат, рођена сестра — сви су били знамените личности. Сестра Полине Вијардо, оперска певачица Малибран, била је једна од најзнаменитијих уметница свога времена. Полини Вијардо било је суђено да буде исто таква вештакиња. Ученица свога оца и чувенога композитора — виртуоза Листа, П. Вијардо необично је рано почела своју уметничку каријеру и већ у 17-ој години певала је у свима европским операма с колосалним успехом. Њени савременици (међу њима и И. С. Тургењев) говорили су о њој, да она никако није била лепа, али у њеном певању и њеној игри пуној уметничког, тананог драматизма, скривала се највећа драж. Опере „Сомнамбула", „Љубавни напитак", „Ромео" (Вакан), „Норма", „Дон Пасквале" и друге доводиле су ондашњу публику до највеће екстазе, кад би у њима излазила Полина Вијардо. Вијардо је дошла у Русију за сезону 1843-1844 године, кад јој је било 22 године и на мах је освојила Петрограђане. „На представама, у којима је учествовала Вијардо, — говори један од позоришних писаца, — испуњавала су последње галерије лица, која никад нису ишла више партера. Озбиљни људи, зналци музике, међу њима и сам Глинка, били су занети исто тако као и дилетанти".

Доиста, за Полином Вијардо заносили су се „озбиљни људи", и не само Глинка, него и највећи руски писац четрдесетих година прошлога века, знаменити аутор „Ловчевих Записа". Његов занос био је тако силан, тако моћан,

да га више није могао напустити целога живота. Сусрет Тургењевљев с Вијардо 1843 године био је у правом смислу судбоносан за великога писца.

За нас савремене људе, Полина Вијардо занимљива је само толико, у колико је њена судбина везана са судбином Тургењевљевом. Њени уметнички успеси, њен колосални драматски дар, њено прекрасно певање — све је то за нас сад сасвим далеко и туђе. Али је Полина Вијардо била пријатељица Тургењевљева, блиска њему и озарена њим — и име те жене буди у нама увек успомену на друго име, на име славнога Тургењева, који је умро 27 година пре своје пријатељице, у Буживалу близу Париза, на рукама Полине Вијардо.

Изражавајући се речима самога Тургењева, он се био „припио уз породицу Вијардо" (П. Вијардо била је удата, кад се Тургењев упознао с њом), уз те за њега доиста туђе људе и оставши за увек неожењен, проживео је с њима и за њих целу другу половину свога живота. Тургењевљева мати није узалуд говорила о своме сину да је он „из рода једнољубавника" т. ј. из рода оних људи, који само једанпут у животу могу да воле истинито, дубоко, са самопрегоревањем и да целога живота остану верни првој наклоности. Тургењев је ишао с породицом Вијардо по целој Европи, живећи с њима поглавито у Баден-Бадену и Паризу. У Русију је свраћао само с времена на време и то не на дуго. Несумњиво је, да то није било лако за њега, песника руског живота и руске природе. Живећи нераздвојно с породицом Вијардо дуги низ година све до саме смрти, Тургењев је својој пријатељици, госпођи Вијардо дао не само цео свој живот, него и своје имање, поклонивши јој кућу у Паризу и завештајући јој сва своја ауторска права. На тај начин П. Вијардо је до саме смрти званично представљала Тургењева, јављајући се као законити носилац његовог књижевног имена.

О односима Тургењевљевим и Вијардо писало се и говорило врло много, — и говорило се, као увек, много излишног. Али је несумњиво једно: оданост Тургењевљева према Полини Вијардо и целој њеној породици не само да се годинама није умањивала, него је, напротив, све више јачала. Он је био прави члан те породице, примајући к срцу њихове најсиљушније интересе, бранећи их увек и свуда, кад је само могао. Кад се читају његова писма, упућена разним лицима из доцније епохе његова живота, у њима се на сваком кораку среће овај или онај догађај из живота породице Вијардо Очевидно је да је Тургењев увек мислио на њих и само за њих живео.

Полина Вијардо надживела је свога знаменитог прија-

тења за целу четврт века и нешто више. До последњих дана била је сачувала свежину ума, јасноћу успомена и љубав према музици. Управо уметнички, т. ј. оперски рад, прекида се код ње доста рано — око четрдесете године њена живота; доцније се занимала педагошким радом отворивши школу певања. Усрдно је радила и на музичком-композиторском пољу, где је оставила доста романса и других композиција, које се одликују елеганцијом и добрим укусом.

Преписка Тургењевљева с г-ђом Вијардо обухвата време од двадесет и осам година, т. ј. од 1844 године, кад је почела, до 1871 године.

Ради објашњења треба рећи како су ова писма дошла у руке издавача.

60-тих година и до самог француско-пруског рата 1870—1871 године, породица Вијардо и Тургењев живели су у Баден-Бадену стално, окружени општим симпатијама немачкога друштва. Кад плану рат и кад из Француске дође извештај да је летњиковац г. Вијарда срушен и спаљен од немачких војника, породица Вијардо реши се да одмах напусти Баден-Баден и да се пресели у Лондон. Селидба је била тако брза, да се није имало времена уверити се, да ли су све драгоцене хартије г-ђе Вијардо покупљене. Том околношћу користио се неки немачки доктор, који је у то време био свакидашњи гост дома Вијардо, да присвоји, не зна се с каквом сврхом, целу серију Тургењевљевих писама, од почетка његова познанства с Полином Вијардо до краја 1871 године.

Доктор оде у Берлин и тамо убрзо умре, а његова удовица продаде његову библиотеку и хартије антиквару. Пролазећи кроз Берлин и претурајући по антикварници, један француски писац пронађе хрпу Тургењевљевих писама и похита да их купи, чувајући суревњиво своје „благо“ четврт века, у главном од погледа г ђе Вијардо, јер је био уверен да је Тургењев завештао њој да после његове смрти спали све његове хартије.

Штампајући, пронађена и сакупљена Тургењевљева писма упућена другим његовим француским пријатељима (Жорж Санду, Флоберу, Ренану, Тену, Золи, Мопасану и другима) Халперин Камински, познати преводилац на француски језик и биограф Тургењевљев, случајно дознаде од Алфонса Додеа да код некога његовог познаника француског писца постоји још драгоценије књижевно „благо“, на име: писма Ивана Сергијевића Тургењева Полини Вијардо. И тако, захваљујући посредовању Додеа и своме давнашњем познанству с г-ђом Вијардо пође му за руком да после две пуне године преговора и преписке убеди, с једне стране, сопственика писама да ће драгоцене стране

бити сачуване за потомство, и ако ће бити предате г-ђи Вијардо, а с друге, — знамениту уметницу, да ће само под условом да се писма штампају моћи да добије оригинале од непознатог јој чувара њиховог.

У брзо после тога приступио је штампању прве серије Тургењевљевих писама г-ђи Вијардо, али са неким издвајањем које је г-ђа Вијардо нашла за потребно да учини за свога живота, оставивши му налог да после њене смрти штампа и изда и „она од неиздатих писама која би по својој вредности то заслуживала.“ „Али она су сва тако драгоцена, као што ће се читаоци уверити, упознавши се са збирком која је под мојим уредништвом изишла из штампе без икакве измене“, вели Халперин Камински. То је она „изузетна“ песма љубави великога руског писца, која је дуго била „загонетка“ и о којој се непрекидно расправљало у штампи и јавним предавањима као о „необјашњивој“ психолошкој појави само зато, што јој се увек прилазило са уобичајеним, прозаичним шаблоном.

З. В.

1844—1847

Петроград, 9. марта 1844. г.

Пре четири дана вратио сам се из Москве у Петроград моја добра, драга m-me Вијардо, и видевши у писму Eugene удељено ми место, користим се, да и ја вас подсетим на себе

Моје бављење у Москви није било најпријатније. Запаљење плућа приковало ме је за собу читава два месеца и т. д. Али ево, најзад, вратио сам се.

С великим задовољством дознао сам из „Allg. Theaterzeitung“, да сте стигли у Беч здраво и надам се, да ћете се после одмора у Француској, вратити нама, зар не? Ваш „добри град“ Петроград очекује вас с нестрпљењем. Можете мислити, шта морају осећати ваши блиски, вама „одани“, ваша „стара гарда“. Видео сам их све. Говорили смо много и, како каже Pizzo, „оговарали“ вас. Нећу да кажем, да смо се сећали многих ствари, зато што их нисмо ни заборавили; али нам је чинило задовољство да их међусобно понављамо. Нарочито сам много ћаскао с Pizzo: то је један племенит и мио човек који вам је искрено одан! Терао сам га да ми пева док сасвим није промукао, певао ми је све: чак и последњу сцену из „Ромеа“, и „Die Stadt“... Збиља, зашто ми ви никад нисте певали ништа из вашег „Албума“? Знате ли ви да у њему има дивних ствари? На пример: „La Chappele“ или „l'Ombre et le jour“, а нарочито „Adieux aux beaux jours“; све је то испуњено дубоком сетом,

мрачном, нежном, која вас нагони на узбуђење и плач; а при том каква искреност осећања!.. Ја сам имао прилике да то оценим.

Pizzo полази за Беч 27. о. м. а ја остајем овде. О ма каквом путовању, за сад, не могу ни мислити.

Кроз шест недеља ви ћете бити у Француској. Унапред осећам ону радост, коју вам обећава састанак с вашом матером, с вашим дететом, са свима добрим познаницима. Али ако се некад ваша мисао вине у Петроград, ви се, надам се, нећете сад бојати, као што је било пре вашег првог доласка, — да овде нећете наћи искрених и оданих пријатеља? Морам вам рећи, да сте овде оставили дубоке успомене: о вама гаворе, вас воле...

Лепо ћу провести у околини Петрограда; по цео дан ћу само ловити. Тако је лепо од јутра до мрака бити у пољу: тамо се може идеалисати за свој рачун, а ви знате, да сам ја помало идеалиста по природи. Кад је већ реч о лову, ја мислим, да је Вијардо имао прилике за добар лов? Ако га моје писмо затекне у Бечу, пожелите му од моје стране хиљаду добрих ствари и замолите га да ми напише неколико речи, које може адресовати просто на министарство унутрашњих дела, на моје име.

Хтео сам да завирим овде у наше драге мале собице, али у њима сад неко станује.

Опростите, што говорим свама о с вему овом. Али шта да се ради? Ми, несрећне гладнице, хранимо се само успоменама...

Дакле, збогом или боље, до виђења. Будите срећни. Кад вам ја то кажем, немам шта више да додам, зато што говорим из дубине свога срца и често, и што ми се чини да се такве жеље морају испунити.

Збогом још једном и допустите да вам стегне руку, као некад ваш, одани вам пријатељ.

И. Тургењев.

Петроград, 21. октобра 1846. г.

Већ три дана како сам дошутовао у Петроград из села, где сам провео више од пет месеца. Знајући да сте ви у Берлину, не могу да се одупрем жељи да вам пишем. Пошто сам имао срећу да се зближим с вама и с вашим мужем, ја не могу да се помирим с мишљу, да опет постанем за вас туђ. Пишем вам у нади, да ме нисте заборавили сасвим и да са извесним задовољством примате вести из града у коме су вас тако волели и још и сад вас воле.

Захваљујући љубазној доброти m-lle Laure, која је благоизволела да сама одговори на моје писмо, ја сам се спасао неизвесности, шта је с вама било ове године... Изгледа да *два*

писма, која сам вам послао после одговора из Петрограда (једно на вашу адресу, друго на г-на Вијарда) нисте добили. Не знам како да објасним то, или, боље рећи, ја сумњам у то...

Особе које су вас виделе прве две недеље у Берлину, причале су ми, да вам је здравље одлично; разумећете, колико сам био срећан, кад сам то чуо...

Што се тиче Вијарда, уверен сам, да ће га ваздух његове отаџбине и лов потпуно излечити. Поводом лова можете му рећи, да сам се ја у селу само тим занимао и да је његова пушка постала тамо као нека знаменитост, — много већа него сам ловац који пише ове редове.

Да бих завршио извештај о својој личности, рећи ћу вам још, да се осећам врло добро, да сам све ово време провео као прави сељак и да сам, на крају крајева, остао исти, јер на моју срећу или несрећу, не умем да се мењам.

... Сутра дан по доласку у Петроград ишао сам у Италијанску оперу. Давали су (први пут ове зиме) „Норму" са Guili (Норма), Guaseo и неком m-lle Viola. Кад сам пошао у позориште срце ми се стезамо од бола, можете лако погодити — зашто. Признајем да нисам без задовољства посматрао *позната* лица из хора. Нећу вам описивати све појединости представе; али ево какав су утисак глумци учинили на мене. Г-ђа Guili има врло висок глас, али не јак (у пркос томе што овде то говоре)... Тембр — не особито пријатан према првом утиску, али се с тим брзо помири; ниже ноте глухе и дрхћу. Ова има мало укуса и жара; драмску или боље мелодрамску нијансу у Casta Diva изводи тако, као да је заљубљена у месец; не достаје јој племенитости, као певачица преувеличава; као глумица — готово је манекен. Па ипак она производи утисак, чак потреса. Она злоупотребљава растегљивост нота, изненадним прелазима... У опште, она се свиђа и мора да се свиђа, зато што је при свем том — необично певачица. Guasco је — такође добар певач, али ја изгубио глас. Високи тонови задају му много муке... Он има много топлине, одличних особина и укуса, али задовољава само у пола. Његов ослабели глас пролеће али не продире...

Овде много жале за вама. У пркос свему, неће да верују, да ви ове зиме нећете доћи у Петроград. По вароши се разносе свакојаки гласови. Говоре, да је Господар издао формалну заповест да вас позову пошто по то; причају да ће послати Кавоса к вама с понудом од 30.000 рубаља.

Нисам био изненађен, али разуме се врло сам задовољан вашим успехом у Берлину. Хоћете ли зиму провести у њему? Или ћете отићи у Франкфурт? Ако желите да будете на курсу петроградских позоришних новости, потребно је да ме известите о вашим намерама и да ми дате вашу адресу; ево вам моје: Велика Годјаческаја, кућа Зиновјева.

Досад готово нисам имао времена да се видим с вашим пријатељима. Видео сам Гуљевића у Москви; он ће ово дана доћи овамо. Гедеонов пише нову драму... Не мислим да ћу ове зиме моћи да одем из Петрограда; моја намера да одем у Париз растурила се као дим. Уосталом још ништа није решено. Ја се још колебам... у овом тренутку не могу друкчије. Али знате ли да је од вас било врло сурово што ми нисте ни речи написали из Куртавенеја[1])... Драга Куртавенеј... Често сам мислио о њему овога лета. Јели довршена аранжерија? Јесте ли видели г-ђу Жорж Санд? Занимате ли се музиком у вече? *Компонујете ли?* Ако хтеднете да ме о томе известите nachträglich[2]), како кажу Немци, бићу вам захвалан, — ви врло добро знате, како ме све то занима...

Видите како изиђе дугачко писмо... Ако је Вијардо у Берлину, кажите му, да му стежем руку и молим да ми напише неколико речи. Наша се преписка, хвала Богу обновила: од вас ће зависити хоће ли се наставити. Ваше ћутање и без тога ме је доста жалостило, верујете. Допустите ми, да пре него што завршим писмо изјаим најискреније жеље за вашу срећу и верујте да ко вас једном упозна тешко може да вас заборави, ко што би тешко било небити вам одан.

Молим вас поздравите вашу мајку од мене. Како је мела Лујза? Је ли порасла?

Збогом! Будите срећни и удостојте некад вашега сећања оданог вам пријатеља

Ив. Тургењева.

Петроград, 28. новембра 1846. г.

Већ скоро три недеље како сам вам писао. Мислим да бисте радо чули новости о позоришту и Петрограду, и зато поново узимам перо. Али ако моја претпоставка не буде имала основа, ја се ипак надам да ми ви нећете одузети тако красан изговор за писање.

Пре свега рећи ћу вам, да ћу на ову прилику, имати срећу да вас видим у половини јануара идуће године. Удесио сам некако своје послове и надам се да ћу бити слободан око нове године. Дакле ви сте припремљени.. Будите при гласу у то време. Доћи ћу вам ужасно гладан добре музике, зато што, истину говорећи, овдашња опера — „ist an den Hund[3]) како кажу студенти.

После мога писма г-ђи Garkia (љубим јој руке) гледао сам новитете „Gazza", „Ernani" и „La fille du Begiment". Не

---

[1]) Писмо је адресовано: у Немачку Берлин, а Berlin Behrenstrasse № 7 a Mad. Paulina Viardot.

[2]) накнадно.

[3]) Не вреди ни лулу дувана.

можете ни да замислите, како је ужасно била измрцварена несрећна „Gazza". Ви се сећате, како је г-ђа Moltini (прошлогодишња) добијала каткад ма и слабе аплаузе; ова пак — ништа, апсолутно ништа, у буквалном смислу. Додуше, ваља признати, да још никад није излазило на подијум великога позоришта тако велике глупаче (извините за израз).. У либрето „Gazza" учињене су велике измене: други чин почиње дуетом између Нинете и Пета; затим одмах доласи сцена у суду, — тако да се ништа не разуме. Публика је била ледена, глумци — тако исто. Па ипакто то ми није сметало да пронађем да је „Dizza" — право chef d' seuvre[1]), пуно грације и талента, које се с времена на време уздиже до драматизма, који потреса. У толико ме је више болело то натапање чипака у блато. Замислите само, да г-ђа Moltini у свему другом подражава вас!!.. Помислите! Она вас је вероватно слушала негде...

3/15 децембра.

Писмо је остало насвршено. Хитам да га данас завршим. „Ермани" се даје са великим ансамблом. Види се, да се певачи (г-ђа Guili, Guaseo и Collini) осећају боље с Вердијем него с Росинијем. Сама опера свидела ми се прилично. У осталом, финални трио производи утисак, поред све вулгарности мелодије. Траже да се поново даје. Не може се одрицати, да Верди очас уме да улије осећање величине. па ипак ја сам далеко од тога, да будем вердист, и не мислим да то ма кад постанем.

Ви већ знате, да „La fille du Begiment" — готово и није опера. Захваљујући игри Tamburini, двама трима добрим мотивима и оригиналности сижеа публика је била задовољна и изазвала је г-ђу Marra да понови „лупу добоша" што није било лако за певачицу. „Fille du Begiment" сакупила је ипак у позориште 800 људи, то — nec plus altra[2]) ове године. То су вам све наше позоришне новости.

Добри генерал Гуљевић вратио се најзад у Петроград. Поручио ми је да вам кажем хиљаду љубазности, он се нада да ћете му писати. Видео сам се с грофом М. који ми рече да је добио од вас *велико* и *лепо* писмо; тако он каже. То ме је мало умирило: у „Allgemeine Pr. Staatzeitung" (у рубрици о италијанској опери) говорило се о „merkliche Indisposition",[3]) што ме је силно мучило. Ви сте здрави, јелте? Чувајте се молим вас.

Моје ћете писмо добити на неколико дана пре ваших дебија у немачкој опери... Треба ли да кажем, да вас тамо прате моје најискреније жеље? Ви у то не сумњате, и то ми

---

1) ремек дело.

2) до крајњих граница.

3) Значајној слабости.

причињава велико задовољство. Пријатно је мислити, да они које волиш знају то и рачунају на то...

Ја сам био веома заузет за се ово време; заузет сам и сад захваљујући новом часопису[1]). Али ја ћу се потрудити да удесим тако, како бих могао отићи из Петрограда почетком идуће године. Зато радим из све снаге. Узео сам на себе неколико дужности; хоћу да их вршим и вршим их.

А при крају та два месеца упорног рада ја видим масу дражесних ствари, које ме очекују и дају ми снаге. Каква дивна ствар, — само вам моћи казати до виђења!

До виђења дакле, сви моји добри пријатељи; срдачно вам стежем руку (надам се да се ваш муж вратио из Париза). Будите срећни и здрави!

Одани вам *И. Тургењев.*

Париз, 26. новембра 1847. г.

Не бих хтео да одете из Дрезде, пре него што добијете од мене још један поздрав, али вам овога пута не могу дати много новости. Ваша мати била је увек тако добра, да ми је показала писмо које сте јој писали.. Можете мислити колико су нам задовољства причињавала та писма. Доиста, нема ничега бољег него добијати писма. Ми можемо само да вам захвалимо за дивне појединости, које пишете о вашем животу у Дрезди.

Види се да вас је m-lle Каминска освојила. Добро је што сте могли наћи такав кутак у Берлину! Ми молимо вашу „звезду" да вам и даље буде наклоњена: она треба да се постара да буде достојна те части да управља вашом судбином! Шалу на страну, све иде не може боље бити, збиља, не може боље бити, much bien досад; дај Боже да тако иде до краја.

О себи могу рећи да мени све иде добро. Осећам се врло добро, често излазим, много мислим о онима који нису овде. Свако вече скупљамо се код шпанскога „brasero" и *говоримо шпански.* Кроз четири месеца ја ћу говорити само тим језиком. Мој учитељ начинио нам је много комплимената о моме схватању... Он не зна да ја имам чаролију за учење.

Ја станујем у малом врло чистом стану, лепо намештеном. Стан ми се веома свиђа (а то је врло важно кад се хоће да ради). У њему је пријатно, топло и ја живим у њему као „мушица"... мува највеће врсте.

Да не заборавим, ја ћу вам у немачкој препевати неке од ваших песама, — La Luciole или, на пример, Chanson de Loëc.

Субота 27.

Прелазим на мој мали revue de Paris.

Јуче су први пут давали „Lombardi" од Вердија под називом Jerusalem, у Великој Опери. Либрето је прерађено. Умет-

нута је сцена ражаловања Diprez-а. Верди је са своје стране израдио неколико нових morceaux-а сасвим досадних. Нећу вам говорити о музици, ви је знате, — она је више но рђава! Али што не може ни да се замисли, то је — извођење. Нема тога позоришта на свету, изузимајући „краљевску музичку академију“ у коме *сви* певачи, ако би се показали рђави, као Duprez и tutti quanti, не би били сахрањени у Чимборасо трулих јабука...

Успех опере није био тако велики, какав се могао очекивати по броју изведених коња и играчица. Познато је да Французи у музици највише воле коње и листове ногу у играчица. А затим оно бескрајно „deguelando“, како каже ваш брат, кога сам срео при изласку из позоришта, био је једак и готов да уједа. Тај бајаги „широки стил“, врло згодан за оне који не умеју да певају, они надувени рецитативи, они хорови unissono, налик на галоп и полку... Не, не певејте у Паризу; овде вам није место!

Збиља, изгледа да је време силних и здравих генија прошло; груба и ружна сила — на страни је средњих, тако окретних и продуктивних, као што је Верди. Док, на против, они, којима је дат божански огањ, пропадају у беспосличењу, слабости и маштању. Богови су завидљиви: никоме не дају све одједанпут. Али зашто су наши оцеви били срећнији од нас? Зашто им је било дано да присуствују првим представама таквих ствари, као што је „Севиљски Берберин“, да виде макар „Норму“, док смо ми јадни осуђени да слушамо „Јерусалим“? Зашто наши млади таленти, наше „наде“, место да нам дају обилне производе, и ако можда не написане по свима правилима, али пуне снаге и сока, зашто место тога рађају (најподеснији израз!) мала дела, лепо израђена, лепо углађена... лепо завршена?.. Шта значи та превремена старост? Зашто сами себе копирају већ у другом своме делу? Узмите, на пример, Етијена Араго, који је тек дао неоспорно духовиту комедију (Avis socratics), али стару по замисли, уметнички израђену ствар. Зашто је то све тако? Зашто нема ничега више основнога, непосредног, силног? Чиме да се објасни то осуство крви и сока?

Још нисам гледао „Клеопатру“. Рашел је болесна. Сад прелиставам другу књигу Мишлеову у којој има много дивних ствари. Жорж Санд написала је у „Siècle“ врло похвалан чланак о Луј Блану. Произвди утисак непријатног преувеличавања. Она сад пламти страшћу према Луј Блану... Ми већ знамо како се то код ње свршава.

Сутра је код мене „вечерње посело“. Биће цела „породица“. Ствар је у томе што моја соба може да прими свега десет лица, верујте.

Мој шпански језик иде одлично. Понављам, све иде добро, чак врло добро, bien, très bien, mais très bien, како каже

г. Tamproux. Ваша мама мало је забринута, што није данас добила од вас писмо... Истина, пошта иде врло неуредно. Писма из Дрезде долазе у Париз петог дана; али зато, кад дођу, можете мислити како су „willkommen".[2])

Хиљаду поздрава вашем мужу; нежан пољубац ћерчици. Пријатељски вам стежем руку и молим да ме не заборавите!

Ви путујете у Хамбург? Срећан вам пут! Будите сви здрави.

Ваш одани вам *Ив. Тургењев.*

Париз 1. децембра 1847. г.

Кад примите ово писмо, ваш деби у Хамбургу већ ће проћи, надам се успешно, и што вам сад пишем, то је зато, што не желим да задоцним с мојим честитањима. Дакле, ви сте срећно свршили ваш први поход!

Тек што сам почео ово писмо, кад је ваша мама била тако добра да ми донесе писмо, које сте јој писали сутра дан по вашем изласку у „Роберту". Можете мислити колико ми је задовољства причинила садржина овог писма! Поскакивао сам од радости по соби. Très bien, très bien, mais très bien! У сред ваших триумфа ви не заборављате ваше париске пријатеље, пишете им о себи; то чините свакако зато, што знате да нико на свету не узима удела у оном што се вама догађа, као они. Ми ћемо вам бити захвални, и верујте, ми ћемо то чинити врло често и од свег срца. Сад очекујемо вести о „Норми" и „Самнамбули" и унапред славимо ваш успех. Ах, како је дивно добијати добре вести! Danke, danke...[3])

Шта бих још могао да вам кажем? Сви смо здрави — тиме почињем. Ускоро ћу наставити моје часове код г-ђе Laborde, које сам сад непустио. Радим много. Један од мојих пријатеља (али ово међу нама) показао ми је писмо од Гогоља, у коме тај човек, који у опште гледа с висине и много тражи, говори с великим похвалама о вашем покорном слузи. Одобравање од стране тога „мајстора" причинило ми је велико задовољство.

У „Illustrated London News" била је мала белешка о вашем дебиу у Дрезди, у којој сам читао изразе: „необично дивно", „громки аплауз", „нечувен успех" и т. д. Мора да вас је Tichatscek добро пратио? Ко ће певати с вама у Хамбургу? Кроз недељу дана „Hamburger Correspondent" неће имати ревноснијег читаоца од мене. Не могу да се уздржим а да вам још једанпут не кажем да све иде добро, врло, врло добро (молим вас, пљуните три пута). Ја сам необично добро расположен. Помислите, ја певам!!! „Un Caprice" изводе да не може бити боље. M me Allan била је у њему заносна, мало више педантна,

---

[1]) Добро, врло добро, али врло добро.

[2]) Добродошла.

[3]) Хвала, хвала.

или боље рећи, њена је игра сувише *угојена*. Ако ме нисте разумели (што у згради речено значи да ни ја сам себе не разумем), сматрајте да ништа нисам казао. Н. В. Ја сад певам по бечком начину.

Јуче сам гледао „Клеопатру". Престајем да разумевам. Парижане! По мом мишљењу, то је несносна пијеса, претенциозна, заморна, с лажном дреком, сва испуњена некаквим мирисом нечега — не знам ни сам чега — онога истог што је и вама било одвратно у „Memoires du Diable"... међутим пијеса је имала успеха. Она је написана добрим стиховима; мало потеза, мало опажања, мало смелости, мало грације тамо амо,— и ето трагедије! Клеопатра почиње тим, што наређује да се отрује њен роб, који је молио од ње смрт за један часак среће, — а затим гуче с Антонијем за време три велика чина, сасвим као разнежена Парижанка, а при том врло неучтива, без икаквих обзира. Речи „љубав", „ја волим", „ти волиш", „воле ме" и „не воле ме" понављају се непрестано и страшно замарају, зато што је све то лажно, претенциозно, хладно као лед, — све то не иде из срца, па чак не и из главе; пред вама се за све време ружно окреће четрдесетогодишња плава чарапа. Верујте, то је досадно. Костими Рашелове дивни су, она налази дивне покрете; али несумњиво, она пада...

Успех „Клеопатре" није богзна како велики без обзира на све што о њој пишу новине. По моме мишљењу, она неће живети ни месец дана. Али погледајте какве јунакиње бира г ђа Girardin: Јудиту и Клеопатру. Осећате ли колико је у томе супротности? Дабогме да њену пажњу за ове сиже-е није привукла (ont attiré) хвала Богу, библиска страна легенде о Јудити, ни чудан призор пада римске републике! (Може ли се рећи: ont attiré? „Je ne sais pas"[1]), (како каже гроф Велегорски). У осталом, како моја писма нису намењена штампању, може да поднесе. (Финландска песмица).

Ви можда налазите да сам ја прилично глуп и растројен? Али ја сам увек такав кад сам расположен. Био бих још расположенији, — то вам јамчим, — да сам *синоћ* могао бити у Дрезди место у Паризу! Јер сте ви синоћ певали у „Сомнамбули"! Ја сам мислио на то често за време оне досадне „Клеопатре", и ако сам коме аплаудирао, — то, свакако нисам Рашеловој... Али... pazienza[2]).

И тако ви сте у Хамбургу. Како вам се свиђа та варош? Где станујете? Вероватно на Jungfernstieg?

Али ја толико лармам, као права сврака. Треба да затворим свој кљун. (Г. Albani сутра дебитира у „Семирамиди"). Кроз

---

[1]) Не знам

[2]) стрпљења

месец дана обећавам да ћу вам написати писмо на шпанском језику, и биће написано мајсторски, — јамчим за то.

Најбоље жеље вашем мужу. „Лујза, љубим те од свег срца“! А вама врло *пријатељски* стежем руку. Захваљујем вам most fervently[1]) на сећању и остајем увек ваш најоданији

Ив. Тургењев.

P. S. Јесте ли добили моје писмо адресовано на Дрезду, у коме сам између осталог говорио и о Вердијевој опери? Збогом још једном, до виђења!

(Наставак у идућем броју).

---

[1]) најживље

ПИСМА ИВАНА ТУРГЕЊЕВА ГОСПОЂИ ПОЛИНИ ВИЈАРДО.

Париз, 4. јануара 1848. г.

Каква је дивна ствар — дугачка писма (на пример, ово које је ваша мама овога часа добила од вас). С каквим се задовољством почиње да чита такво писмо: као да летиш кроз зелену хладовиту алеју, ах, како је лепо овде, говорим себи и идем лаганим корацима, и слушам птице. Ви цврчкућете много лепше од њих. Наставите тако, молим вас. Знајте, да никад нећете наћи пажљивијег и прождрљивијег читаоца. Замислите, како смо изгледали кад ме је ваша мама, седећи пред камином, терала да читам гласно ваше писмо, које је она већ готово на памет научила. Ето кад би требало радити њен портрет! Збиља, ја још нисам видео њен портрет; она неће да га покаже пре него што буде готов, — а то ће бити скоро. Замолићу М-г Leon-а да изради и мој портрет оловком.

Also willkommen in Berlin?[1]) Ја знам где сад станујете, — близу Brandenburger Thor? Опростите, што допуштам себи да говорим о неким појединостима вашега стана: Зашто су извесна места у њему, која се називају само енглеским именима, — вероватно зато што су Енглези најскромнији у изразима народ, зашто су та места изложена немилости стихија и суровости хладноће? Молим вас чувајте се и поправите то некако; то је озбиљније, него што изгледа у први мах, с погледом на данашњи грип и реуматизам.

Ви ћете се, вероватно, подсмехнути мени и темама које уносим у моје писмо. И одавде видим, како се смешите, подижући десно раме и нагињући главу на ту страну (то је ваш обичан покрет и ја вам саветујем да га не напуштате, зато што је диван, особито кад га прати нарочита гримаса). Видим како се шири риђа брада друга Милера.

Дакле, ви сте дебитирали у „Јеврејки"? Сам тај назив „Јеврејка" васкрсава предамном масу ликова и изазива много успомена. Г. Krauss с његовим истуреним горњим зубима, његовим смехом и његовим прстима оловне боје; m-r Lanz, — тако сладуњав, тако уздржљив, тако нежно потресен својим

---

1) Дакле, добродошли у Берлин.

обичним заслугама. Па супрузи Pille-an Hid, дебели m-r Dalmatie etc, etc.

А у овој сезони ви сте проширили круг ваших познанстава?

Још једанпут willkommen in Berlin! Будите здрави, весели и срећни. Кад бисте ту могли да нађете другу грофицу Каминску или кад бисте ову право могли да натерате да се за неко време растане са Дрездом!

Али да поразговарам мало с вама о Паризу и о томе шта се овде ради. Што се тиче мене, време ми пролази доста споро. Међутим нисмо оскудевали у догађајима: смрт m-me Adelaide[1]) заробљавање Абделкадера (ето човека који није умео да умре на време), нова година, отварање скупштине, прекидање курса Мишлеових лекција и т. д., и т. д. Али сигурно вам је ваш муж већ писао о томе.

На Нову Годину ручали смо en famille код ваше мајке. У вече смо играли jeux innocents[2]), Gui је непрестано предлагао некакве фоте... хм... хм... Напослетку је чак и загрлио m-lle Antonie и гласно је цмокнуо у образ. Уосталом, преварио сам се, није могао да је пољуби гласно, јер нема зуба. У опште, били смо врло расположени.

Пре три дана водио ме је Leroy некој m-me de Noirfontaine... Било ми је врло досадно код ње! Чак ме је и тамо, на моје изненађење, запахнуо известан мирис петроградског друштва, који ме ни мало не одушевљава. Додуше, домаћичин је муж чиновник, а сви су чиновници налик један на другог.

У италијанској опери слушао сам Elixir d' Amore... Било је врло смешно... M-me Persiani плива у својој улози (што се тиче гласа) као риба у води. Верујте ganz objectiv gesprochen[3]. како кажу наши пријатељи Немци. Ви сте у тој улози бољи — куд и камо бољи! M-me Persiani мора да је опака жена: кад је Неморино у трећем чину пришао њој с молбом, она је учинила покрет који ме је подсетио на једну собарицу моје матере, најледеније, најгоре створење које сам икад познавао. Изгледа, као да јој је у грло дошло оштро уживање освете, жеља да учини зло. То је било непријатно, — fi! Сећам се, ви сте такође изгледали врло задовољни кад сте могли да се осветите Неморину, који је морао да вас моли са опроштај; али то је код вас био само лак црни вез на белом платну. Кад је човек у дубини душе добар, — он може себи да допусти та мала задовољства. Живео враг, кад му ми уседнемо за врат!

Јуче сам гледао нову Оберову оперу „Haydée". Комична опера — са свима манирима велике опере. Велики дует, велике фразе, велике речи — а ни једне мелодије. Тиме се можда и

---

[1]) Сестра краљева.

[2]) Невине игре.

[3]) Сасвим објективно речено.

објашњава њен велики успех... Сам наслов досадан је и лажан. То је историја човека, некаквог Гидена, који је у животу учинио једно гнусно дело: крао је на картама. Његов партнер завршио је самоубиством, и грижа савести мучи убицу. Он види себе у сну; његов непријатељ користи се тим и т. д. На крају побеђује добро, — у осталом овога пута то није добро, већ порок који се каје, — и зло је побеђено. Две жене су умешане у цео тај догађај. Расплет је необично неприродан. То је преувеличани Скриб. У осталом, местимице има и добрих ствари. Али ипак кад ли ће се срушити владавина тог старца? Досадише нам њихове крезубе лепоте, њихова духовитост, која је могла поднети кад им је било двадесет година. Шта раде млади, јаки?

M-lle Grimm има лак, врло свеж и врло треперав глас. M-lle Lavoyé приличан... По мом мишљењу она личи на Каратигина (лицем). Обе оне скупљају доњу усну, подижу обрве и забацују главу, кад хоће овлаш да узму високе ноте; то им даје необично смешан изглед; личе на гусана кад га ухвате за кљун. Ја сам седео врло близу оркестара; предамном је била књижица, — историја Париза, — и ја сам између чинова читао одломке из приповедака савременика о Вартоломејској ноћи, о убиству Армањака и друге дивоте. Ужасне страсти, потоци крви, претерана зверства, — и одједном подиже се завеса, и ја видим M-lle Lavoyé, нагиздана, са овако раширеним (прилажем цртеж пером) петим прстом на руци... Какав смешан контраст!

Чудновато је створење човек!

Са овим тако новим размишљањем растајем се с вама. Захваљујем вам врло, much, very much[1]), за неколико речи на моју адресу у вашем писму à m-me Garcia. Веома бих се радовао да добијем писмо од m-r Louis. Шаљем вам најпријатељскији поздрав. Захваљујем Лизици за сећање на мене и враћам јој тим истим.

До виђења. Желим вам све што је најбоље на свету.

Ваш одани Ив. Тургењев.

Уз ово писмо приложени су стихови на француском језику са шаљивим представљањем позоришних дневних догађаја и т. д.

Прилажемо те још неиздане стихове овде:

„Chantons la victoire, si luisante, si fière
Que jusqu'à tes rivaux sont forcés d' admirer...
Et toujours les brouillards qui cachent sa limière..."

---

[1]) Врло, врло много.

[2]) Олевајмо победу, тако сјајну тако горду,
Којој чак и твоји такмаци морају да се диве,
И вечите облаке који јој скривају сјај..

Vil directeur
Rage en ton coeur!
Ma bonne soeur
Dans Valentine
A remporté
Un vrai trophé
Devant ton nez.
Vive Pauline!

VERS LIBRES

L' état de siège
existe encore.
On est tranqille
parfaitement.
La politique
va doucement;
tous les théatres,
oui, sont ouvert.
J'ai peu d' élèves —
pour le moment
Mon oncle, Sit.
Il va fort bien
mais Monsieur Guy
ne va pas bien.
Shaque les hands
de Mons. Vivier.

Oui de tout temps
Le vrai talent
Est triomphant
Quand il triomphe;
Mais je suspends
Dans mon èlan
Mon vers luisant,
Car je m' enfonce.

Mon compliment
á son serpent;
et qu' il le baise
fort tendrement —
ce cher serpent —
á tout moment.
Portez vous bien,
mes chers amis,
embrassez fort
ma Luisita.
Patte de biche
ou de caniche.
Voilà des rimes
ma foi fort riches,
Adieu, mes chers,
Car c'est la fin
De ces beaux vers.

Лион 13 октобра 1848 г.

Guten Tag, liebste, beste, theuerste Frau, guten Tag einziges Wesen![1]) Ево ме у Лиону после 26 сати седења на дилижанској

Гадни директоре
Бесни у срцу свом!
Моја добра сестра
У Валентини је
Однела прави трофеј
Теби испред носа.
Живела Полина!

СЛОБОДНИ СТИХОВИ

Опсадно стање
Још постоји.
Сасвим мирно
Политика иде полако;
Да, сва су позоришта
отворена.
Ја имам мало ђака
За тренутак
Мој ујак Sit
врло је добро
Али Господин Гиј
Није добро
Стежем руку
Госп. Vivier-у

Који од увек
Прави таленат
Пун триумфа
Кад триумфује;
Али ја прекидам
У свом полету
Своје даље стихове
Јер се заглибљујем.

Моји поздрави
Његовој змији.

Нек је пољуби
врло нежно, —
ту драгу змију
сваког тренутка.
Будите здраво
Моји драги пријатељи,
Загрлите снажно
Моју Луизиту
Шапа кошуте
или кучке
Ето стихова
бога ми врло богатих
Збогом, драги моји,
Јер ту је крај овим лепим стиховима.

[1]) Добар дан, најљубазнија, најбоља, најдража госпођо, добар дан једино бићe!

клупи. Та клупа је врло гадна ствар, нарочито ноћу, а особито место № 3 без икаква наслона, па још с несрећним ловачким кером, који дрхће од хладноће иза вас, испод седишта! Али пут је завршен, и ја се сутра враћам у Авињон (у 8 сати ујутру). Пут није био много занимљив! Француска није лепа. Још је нешто лепа Бурбонска с њеним планинама и вртачама — рђава копија Алпа. Али зато равна и сува Бос, досадна Салон, меланхолична Бери не пружају никаквог задовољства гледаоцу.

Путовао сам у друштву једног бакалина из Париза, правога буржоа старога кова, сталнога посетиоца Opèra Comique, дебелог, угледног, осетљивог и консервативног. С нама је још путовао капетан лађе за ловљење китова, оригиналан субјект, помало смешан, с великом дозом онога, што се код Немаца зове trockener Humor.[1]) На крају крајева постао ми је досадан са својим причањем како су на улици Culture St. Catherine хладнокрвно стрељали седамнаест бунтовника.

— О, причао је он, — то није трајало дуго! Довикнуше им: на колена, хуље једне! Они се почеше отимати, али — трес! — удар кундаком по потиљку, паф — куршум право између обрва; они се запрањакаше и простреше по калдрми.

У опште мој пут није био праћен никаквим догађајима који би заслуживали пажњу. Једино сусрет са двадесетогодишњим младићем, врло лепим човеком изваљеним у својим колима, кога смо ми престигли, лагано пењући се уз брдо; он ме је задивио јаким и дивним модулацијама у певању, које би могле чинити част и самом Вивиу. И глас му није рђав, мало је груб и промукнут, али са наивном и топлом нијансом.

Покушавао сам да за вас саставим стихове, али све је пропало. Ја могу само да гледам, да маштам, да се сећам...

Али ја падам од умора. Идем да спавам, писмо ћу завршити сутра. Лаку ноћ. Бог вас благословио, liebster Engel[2])

Станите мало, видим да могу да додам још две речи... можда ће ме сутра доцкан разбудити! Доиста је овај табак хартије врло велики за мој умор... Нисам склопио очи од самога Париза, а сад је 12 сати ноћу... Е, лаку ноћ, — коначно до сутра. Нека вас Бог штити и сви анђели!

14 октобра, субота 7 сати.

Добар дан поново, liebste, theuerste, einzige.

Ја сам врло добро провео ноћ и осећам се сасвим окрепљен. Нећете ми веровати, кад вам кажем, да код мене није остало ни најмањег трага болести, која ме је тако мучила. А то је истина, и ваше се прорицање испунило. Часна реч, ја говорим чисту истину (какво рђаво перо!). Видећете, да ћу се вратити здрав и снажан као бик!...

---

[1]) Сувопаран хумор.

[2]) Љубазни анђеле.

Кроз један сат полазим одавде (по Рони) до Валанса. Из Валанса — на коњу до Авињона, где ћу стићи сутра у 4 сата ујутру. Одмараћу се, затим ћу ићи да прегледам папин двор. Потом железницом у Ним, одакле ћу (прекосутра) у Арл и Марсеј; у уторак идем даље у Иер. Ето вам плана мога путовања; ако имате карту Француске, загледајте у њу. Како параброд не полази пре 10 сати, стићи ћу да мало разгледам Лион, који ми је јуче у ноћној тишини изгледао врло озбиљан. Двојни радови светиљака на мосту, који се огледају у води праве на мене чудан утисак, нарочито кад је река — широка а небо ведро (сећам се вашег „Небо и вода").

Радите ли ви шта лепо? Пишете ли? Читате ли? Кад ћете поћи из Куртавнеја? Пишите ми poste restante у Марсеј. Ја нећу отићи даље од његове околине, и на пошти ће знати куда да ми пошаљу писма, која долазе за мене, — а она ће доиста доћи?

Овога часа уђе дечко и рече ми да, и ако лађа не полази пре 10 сати, пошто сам већ заузео место у делижансу, треба одмах да пођем у њему на пристаниште.

Зато рачунајте ово писмо као малу цедуљицу написану на брзу руку, и не мислите да ће и идућа бити таква.

А сад, до виђења. Будите здрави, срећни и весели. Стежем вам руке чврсто, чврсто!

Хиљаду пријатељских поздрава свима. Права моја кореспонденција почеће сутра у *Ниму,* сутра ћу вам писати на Париз, улица Дуе; данас вам пишем још на Куртавнеј! До виђења, die einzige, liebste, Gott segne Sie tausendmal. Die herzlichsten Grüsse Ihrem lieben Wesen. Auf Wiedersehen. Morgen noch einen *wahren* Brief.

Ihr alter theuerer Freund J. T.[1])

Париз, 12. јуна 1849 г.

Мора бити да сам јуче заборавио да пљунем три пута, кад сам вам написао да ме је колера пустила из својих канца. Она ми се осветила, пославши ми нов напад, хвала Богу, доста лак, који ме је ипак оборио у постељу.

Данас ми је мало, врло мало боље, али са болом у души видим, да не могу ни да мислим на долазак у Куртавнеј. Немам среће! И бар да сам и најмање био необазрив! Никако! Ја ћу вас видети сутра, само ако ви будете добри и хтеднете да ме видите

Дакле до виђења.

Ваш И. Тургењев.

---

[1]) ... једино, драго биће, Бог нека вас благослови по хиљаду пута. Најлепши поздрави вашем драгом бићу. До виђења. Сутра још једно право *писмо.*

Ваш стари верни пријатељ И. Т.

Данас је већ 18-ти дан; врло сам малаксао. Ништа нисам *јео* осим испирања за све ово време. Шта, зар је штирак тако хранљив?

Субота у вече.

Осећам се прилично. Апетит се, очевидно, враћа. Видећемо шта ће доктор сутра рећи.

Дакле ви сте у Куртавнеју у 8 сати ујутру. Ви сте, можда у врту и слушате славује. Збиља, да ли славији болују од колере?..

Недеља, јутро.

Овога часа оде Royer; никако ми не допушта да извјем пре сутрашњег дана, и то допушта само кратку шетњу у колима.

Ноћас је умро Биже[1]). Врло се узбуђујем читајући новине. То је непрекидни узвик негодовања! Сви — и „Presse" и „National" и „Siecle" — *сви* позивају Французе на оружје. И право имају. Показало се толико неумешности, самопоуздања, толико лукавства и цинизма! Сутра или прекосутра очекује се експлозија...

Из сигурног извора дознао сам две новости: Хајнац[2]) је био *згажен* пред зидинама Пожуна, и то много горе но што новине о томе пишу. Али су зато Руси разбили Дембинског. До ђавола са сваким националним осећањем! За човека од срца има само једна отаџбина — демократија; а ако Руси победе, њој ће бити нанесен самртни удар...

Сутра ћу вам писати. У Куртавнеј не могу доћи пре среде или четвртка. А дотле будите здрави. Бог вас благословио по хиљаду пута.

Моје пријатељске жеље свима становницима вашега имања. Срдачно вам стежем руку. Auf Wiedersehen![3])

Ваш И. Тургењев.

Уторак, $11^1/_2$ сати у јутру.

Ви сте били тако добри па сте желели да добијете вести од мене. Дајем вам их. Још нисам сасвим здрав, али ми је боље; дисентерија, спремајући се за бегство, као партењани, пушта на мене стреле; снага почиње по мало да ми се враћа од издржаних потреса. Надам се да ћу помоћу Божјом и мога доброг доктора бити сасвим здрав крајем ове недеље. Време је дивно, чак сувише лепо, јер ова врућина није добра за нас, сироте болеснике. Зато је у селу сигурно прекрасно. Поздрав од мене Куртавнеју, почињући од m-r и m-me Sitches и завр-

---

[1]) Француски генерал, који је учествовао у алжирској кампањи.

[2]) Аустриски генерал.

[3]) До виђења.

шујући с мојим лепим кестеном. Будите здрави, шетајте много и вратите нам се свежи и снажни. Пријатељски поздрав Вијарду. Стежем врло срдачно ваше руке. До виђења.

Ваш одани И. Тургењев.

Уторак.

Борба још траје, али ја се надам, да ћемо завршити празновањем победе. Ево већ четири дана како се давим опијумом. Уосталом, овде ме тако добро негују као да болујем у Куртавнеју. Али у Куртавнеју се не болује? Он је сад сигурно чаробан. Ова три дана умиру људи у Паризу као муве. То су, надајмо се, поседњи напори колере. Шаљем вам мали исечак. који се тиче вас, из чланка Жила Верна о корисници m-lle Georges; као што видите, не може се бити љубазнији: он вам даје дужно задовољење за увреду; зато је тако красноречив.

Дакле, ви се враћате сутра? Бојим се, да још нећу моћи да вас посетим, али надам се, да ћу прекосутра моћи.

Пријатељски поздрав Вијарду, m-lle Bertha, г. г. Citches. Ову цедуљицу... можете послати Вијарду заједно са исечком од Жанека.

А сад до виђења. Бог нека вас благослови.

Ваш одани И. Тургењев.

Среда.

Поздрављам вас писмено, јер није било суђено да то учиним лично. Човек предлаже а Бог располаже... Ни сутра нећу моћи да вас видим, јер моја болест напредује и развија се... Стрпљења... али, зар није истина? — ја немам среће! Само да сте ви здрави. Пошаљите ми вести о себи и Бог нека вас благослови! Топло вам стежем руку. Збогом.

Ваш одани И. Тургењев.

1849—50.

Понедељак, 9 јуна 1849 г.

Добар дан!.. Guten Morgen, theuerstes Wesen. Ово вам писмо пишем у салону г. г. Sitchez, улица Лафит, 11. Сад је 4 сата, — значи, ви сте већ шест сати у Лондону. Надам се, да сте срећно и лако стигли тамо. Данас, ноћас, будио сам се неколико пута и непрестано мислио на вас. Видео сам, како стојите нагнута над точковима пароброда и гледате у белу пену зеленога мора...

Још никако не знам, кад ћемо поћи за Куртавнеј. Вероватно сутра. Супрузи Sitchez отишли су да купују, а ја сам цео дан био заузет паковањем и преносом мојих ствари. Ипак успео сам да прегледам фељтоне у новинама. Многи од њих говоре о последњој представи „Пророка“ и о вама с великим похвалама. „Courriere Français“ позива вас да се вратите што пре,

како бисте поново узели „скиптар уметности“ у своје руке. Ж. Жанен у великом чланку, описујући свој пут у Белгију, два пута говори о вама. „Замислите рај између два пакла, Розу Шери — међу двема дувнама, Вијардо (*la* Viardot) међу два паланачка тенора“. Шта ви кажете за ово *la*, то је такав знак знаменитости за жену, као изостављање m-r за човека? Осећате ли да за вас почиње она опасност, о којој тако дивно говори духовити m-r Nizard? Збиља, не заборавите да сте ми обећали, да ћете угушити скромност у вашим писмима... Ја рачунам на то. Ето какви смо ми! Чланак Ж. Жанена немилостиво је реалан, али ја осећам, да ако он и даље тако продужи, ја ћу почети да га уважавам!

Дакле, ви сте доиста у Лондону, и ја вам пишем... Ја још не могу да верујем; међутим то је — сушта истина.

Чини ми се да је Гризи изабрала за своју корисницу „Хугеноте?“ Идите да је чујете и напишите нам о њој неколико речи... Али „Пророк“, „Пророк“, „Пророк“?!!?

Моје писмо је некако без везе... Али шта ту? Довољно је што ја себе разумем и што ме ви разумете .. Каже се природа се боји пустоши, и доиста пустош је — рђава ствар...

Вечерас идем да гледам Don Sebastien, и сутра ћу вам писати о њему. Дакле, до сутра и Бог нека вас чува. Ја сам то већ раније казао, али допуштено је да се понавља оно о чему се непрестано мисли... До сутра...

Уторак, пола један.

Кроз пола сата полазимо за Куртавнеј, где ћу, надам се, затећи писмо од вас (ако сте га написали јуче). Време је дивно, а то треба увек искористити.

Био сам на првој представи „Don Sebastien“ и после представе изишао сам „aburrido“[1]). Јест, слушајући овакву музику мораш одати заслужно признање „Пророку“. Оно, што сам видео — тако је старо, тако празно, тако слабо. Осећа се да је аутор био уморан и изнурен кад је писао свој производ! У опште нема ничега ужаснијег од италијанске музике друге врсте; а овде при том и музика није била сасвим италијанска. Оне каватине изнесене онако самоуверено и припремљене с онолико вулгарне топлине просто ударају по живцима. Чувени септет — такође није Бог зна шта и не вреди финала из „Лучије“. Дворана је била у пола празна, ја сам добио место крај оркестра за 4.50 франка. Глумци нису били сјајни. Масе је био хладан као смрзнути бели медвед. Марије се много и добронамерно трудио (ако је у позоришту било Немаца, он им се морао допасти). M-lle Macon — али боље и да не говорим о њој. Велики плод воћке, рђав, несварљив, кисео. Трагично држање огледало се само у руменилу на лицу — и то је све!..

[1]) Шпанска реч — угњетен или с осећањем одвратности.

Изазивања није било. Ако се не рачунају клакери, — нико се други није покренуо. Масе има добар глас, али он ништа не даје. То је глас — глувонем од рођења.

Опростите, што вам шаљем писмо само на три стране, али морамо да путујемо. Из Куртавнеја писаћу вам врло опширна писма. Данас пак, срдачно, врло срдачно стежем ваше руке и желим вам све што је најбоље, најсрећније и најлепше на свету. До виђења. Мој поздрав Вијарду, Мануелу и Шарлу.

Сав ваш И. Тургењев.

Gott segne Sie tausendmal, Sie theuerste![1]) Вечерас ћу сести да напишем моје прво *право* писмо. Ово садање само је „поздрав". Leben sie wohl[2]).

Париз, 11. јула 1848.

Да, ми смо још увек у Паризу, и поред јучерањег нашег одласка... Услед неспоразума, наше карте биле су означене за *среду* место уторника! То смо видели тек кад смо стигли у двориште Petit St. Martin Морали смо да се вратимо у улицу Лафит. Надам се, да нас данас ништа неће задржати.

Ми још не добисмо писма од вас (надам се да ћу затећи бар једно у Розе), али сам у енглеским новинама прочитао извештај да сте приспели. Ви сте добро стигли и сасвим сте здрави, зар не? Um Gottes Willen, pflegen Sie ihre liebe, theuere Gesundheit[3]).

Јуче сам мало видео Милера, а затим сам учинио велику посету, хоћу рећи — дугу посету, госпођицама Вијардо. Разговарао сам с њима. Оне ми рекоше да ја имам нечега мефистофелског у себи, што ми је много поласкало, као што можете мислити. А у вече сам гледао Моние-а у „Famille improvisée". Али он није глумац, па чак ни уметник. Све што он ради утанчано је, духовито, мало игнорисано, елегантно, шта више сувише елегантно. Он игра за dilettanti; за људе од укуса... а то као да изазива код вас жељу да не припадате броју изабраних (ако себе убрајате у те). То је велика препрека — не обична; она је и топла на сасвим други начин, она је вулгарна, ако хоћете, она је мутна; само привиђења пуштају светлост... А затим њему недостаје надахнућа, смелости, неусиљене слободе по којима се познаје прави уметник...

Међутим, ви сте у погледу овог последњег учинили велики корак у напред у вашој последњој улози Фидесе[4]). Сад се код вас, поред свију других особина праве уметнице, каква сте ви,

---

[1]) Бог нека вас благослови по хиљаду пута.

[2]) Остајте здраво.

[3]) Божјом вољом негујте ваше драго, најскупоценије здравље.

[4]) Опера „Пророк".

јавља и самопоуздање посленика, увереног у себе и производе својих руку...

Правим вам комплименте, бар имам ту намеру. Доста сам штедео вашу скромност док сте били у Паризу. Сад хоћу да наградим себе и још једном вас подсећам на ваше обећање да ћете престати да будете сувише скромни...

Можете рећи Вијарду новост, која му неће учинити велико задовољство. Сви кандидати „Изборнога савеза" (Union électorale) продрли су. Последњи по броју гласова Буанвијер, имао је четири хиљаде гласова више од Гудшоа, првог кандидата са социјалистичке листе... „Enfin", као што Вијардо воли да каже.

Ово такође није писмо, него само мало писамце. Унапред признајем то, за случај да га некад изнесете као доказ како мало пишем. Ово је само мали „поздрав".

Данас у Куртавнеју почећу *право* писмо, на великом табаку хартије. А сад Бог нека вас благослови. Хиљаду пута желим вам то и топло стежем ваше руке. Liebes, theuertes Wesen. Jede Minute denke ich an Sie, an das Vergnügen, an die Zukunft. Schreiben Sie mir ob auch auf kleinen Stücken Papier in den Briefen. — Sie wissen was. Tausend Grüsse dem lieben Besten... Sie sind das Beste, was es auf der Erde giebt.[1])

До вечерас! Унапред сам радостан, због добивеног писма. Die zwei Monate sind eine lange Zeit.[2])

Ваш И. Тургењев.

Куртавнеј, понедељак 23 јула 1849 г.

Добар дан! Guten Morgen, liebstes, theuerstes, bestes Wesen. Gott segne Sie tausendmal. Јуче сам био на великој светковини у Песи. Да знате само како је дивно сеоце Песи, не гледајући на страшну зелену бару поред цркве. Први пут сам видео француски сеоски празник; морам признати, он није ни из далека тако пријатан и живописан као у Немачкој. Тамо се готово увек може чути добра музика; Немци готово никад не греше у свирању, а ова четворица пијаних младића (једна труба, један кларинет, о, тај страшни кларинет! и две виолине), који су јуче сачињавали оркестар, тако су парали уши, да би се могло заплакати крупним хладним сузама, као кад се вади зуб. У Немачкој играју валс галоп; а овде (изгледа да није увек тако) тешко и незграпно ђипају, глупо угибајући рамена и колена, или се труде да имитирају канкан. У Немачкој сељаци су готово свуда још сачували народну ношњу, а овде се виде

[1]) Мило и драго створење! Сваког тренутка мислим на вас, на задовољства, на будућност. Пишите ми макар на малим парченцетима хартије у писмима... Ви знате шта. Хиљаду поздрава милој, најбољој. Ви сте доиста нешто најбоље на свету.

[2]) Два месеца су врло дуга.

само салонски капути; и то какви капути! Некакви струкови подигнути до врата! некакве крагне, више главе! Какви шешири, какви прслуци и нарочито какве утегнуте крагне! Женске хаљине (жене су такође одевене по варошкој моди) имају најжалоснији изглед: у исто време и старински и нов. Изгледају нове, зато што се облаче само једанпут годишње; старинске зато, што су сашивене давно, врло давно, а при том затворене у великом сандуку, — од тога се не подмлађује! Видео сам јуче две девојке, нешто мање преплануле и много природније од других; биле су обучене као гризете, али тај им костим није стајао добро. Сви људи били су обучени као варошани, па ипак међу њима лако су се разликовали прави варошани, по грожљивости и снисходљивости, по усиљеној и грубој добродушности. А међутим, ти рђаво одевени људи играли су тако лепо и са одушевљењем, лице им је изражавало толико радости, вече је било тако лепо а деца тако усхићена, тако срећна, да ми се на крају крајева све учинило дивно. А, осим тога колико је тамо типова било за изучавање: пријатни већ сасвим изнемогли старци, којима су говорили: А и ви сте неки рѐге! Они су одговорили само мигањем и блаженим осмехом; знатне личности из места, грлати глас, мали трбушчић, густе трепавице и рука на подбратку, лармације, лењштине, сујетни, одрасле девојке са озбиљним и усиљеним изразом, које се зноје и кад играју; слуге збуњених погледа; господа, која су била у Паризу: то се видело и по томе, што су допуштали себи да играју канкан, и по непријатној бледоћи лица, по начину чешљања ит.д. ит.д.

Бар тридесет фигура утисло ми се у главу, између осталих и једна девојчица, од пет-шест година, права мала Мињона у минијатури, с меланхоличним и брзим погледом, много боља Мињона од Мињоне Шефер; вашарски торбар (он је имао нешто као орман с Абд-ел-Кадером унутра; на Абд ел-Кадера су пуцали, и кад би га погодили у срце, зачуо би се пуцањ а Абд-ел-Кадер би пао на колена); тај човек личио је на Дон-Жуана, али разореног, изгубљеног и опустошеног немаштином; према својој публици понашао се с највећом охолошћу; црте су му огрубиле, али очи су му прекрасне, коса дивна, а кад би почео да се смеје, његово је лице постојало заносно. Има таквих лица, која као да изненада обасја нека светлост; њихов се израз мења необичном брзином, а то је увек рђав знак, т. ј. таква нагла промена, нарочито кад се понавља често и на исти начин.

Једном речи, ја сам се вратио у Куртавнеј око девет и по, врло задовољан тако проведеним даном. Пролазио сам већ алејом испред куће, а до ушију су ми још допирали звуци пакленога оркестра. Вече је било необично тихо и благо, ваздух као да се окупао у млеку (какво смело поређење!), а звуци су

се разлегали далеко изнад поља, као да никад неће умукнути. Хтео сам већ да отворим капију, кад одједном спазих, да ми се приближава неко живо створење; то је била мала Манон, коју су били пустили да пасе на слободи. Она ми допусти да је помилујем, а затим се заједно вратисмо кући. Wie oft ich den ganzen Tag an Sie gedacht habe, kann ich Ihnen nicht sagen; als ich zurückging, rief ich Ihren Namen so entrüstet, ich streckte die Arme mit so viel Sehnsucht nach Ihnen aus! Sie haben es gewiss hören und sehen müssen[1]).

Већ шест дана како сам остао сам у Куртавнеју, признајем да ми није досадно; много радим, шетам, мислим о разним стварима; живот је много простији, него што га људи праве.

Два сата. Овога часа писмоноша ми донесе ваше писмо. Дакле то ће бити у уторак, сутра.. Бојим се да нисте мало заморени... Уосталом, кад ви примите ово писмо, све ће већ бити свршено; ја остајем при уверењу да ће успех бити сјајан. Ви нећете заборавити да ми пошаљете новине? Молим вас! Ма како да је глупо, — ја знам, да је то сад узалудно, па ипак, не могу да се уздржим, а да вам не довикнем: не замарајте се на *репетицијама.* Осећам већ да почињем да се узбуђујем, и то ће сутра ићи непрестано crescendo до поноћи, зато што раније не лежем. Morgen um Mitternacht wird Ihr Bild im Saal (das leider nicht ähnlich ist) einen Strauss bekommen[2].

Ви кажете, да хор није рђав и да Марио... Али то је глупо, јер ће моје писмо стићи два дана доцније, после прве представе; права сам будала! Али ништа ми смета да вам кажем, да је чудесна снага мојих завета и мојих жеља за вас, које потичу од мене сад, у овом тренутку, у стању и храстове да ишчупа! Liebe, theuere! Gott sei mit Dir und segne Dich[3])! Молим вас опишите ми ту представу до најмањих појединости (Хвала за реверансе!) Како је глупо, што зидови ништа не могу да разумеју, а ја бих већ испричао ту новост целом Куртавнеју. Он би морао бити изузетак (говорим о Куртавнеју). У сваком случају саопштићу је Жану, Вероники и мајмунима.

Ако сврати код вас Ледри-Ролен, пишите ми какав је утисак учинио на вас. Додуше, он није орао, али верујем да је истински добар и одан људима. А Луј Блан, — што је он тако пригушен? Морам признати да га не волим много. Још нисам читао његове нове новине.

Дакле папа је повраћен... Али да не говоримо о политици. Остаје нам да умотамо главу или да је сасвим окренемо.

---

[1]) Колико пута преко дан мислим на вас, не могу вам ни рећи. Враћајући се, ја сам тако гласно изговарао ваше име, са таквом страшћу пружао вам руке! Ви сте морали да чујете и да видите то.

[2]) Сутра у поноћ вашем портрету у сали, који на жалост не личи на вас, биће поднесен букет.

[3]) Мила и верна! Бог нека је с тобом и нека те благослови.

Triumph! Es liegt das Schlechte,
Und vor dem Rausch der Knechte
Schweigt die Begeisterung.

Молим вас пошаљите ми објављени либрето „Пророка", знате онај листић хартије, што се налази савијен на позоришним наслоњачама.

До сутра! Нека вас небо благослови по хиљаду путе. Was fehlt V... Ist ihm vielleicht unangenehm dass ich hier wohne?[1])

Уторак

Данас је врло рђаво време. Ситна, честа киша лије с хладном упорношћу старе девојке. Барометар пада... Али... стрпљења. Дакле — данас, кроз девет сати (сад је једанаест). Ви сте већ устали, доручковали, смирили се. Да ли сте мирни? Да, да треба да будете мирни. Ова ми киша смета; мислио сам да већи део дана проведем ван куће. С каквим ћу нестрпљењем очекивати писмоношу у петак. Јер до петка овде нећу моћи ништа да дознам.

Ових дана прелиставао сам „Консуело". Има врло много дивних места, али је m-r Алберт несносан исто тако као и сва болесна фантасмагорија, која га окружава. M-me Санд често упропашћује своје најзаносније женске типове, приморавајући их да буду брбљиве, разборите и педантне. Међу њима и малу Фадету. Међутим у наше време, кад се ногама газе најсветија права, кад се крв потоцима лије, кад неправда, груба сила и лицемерност триумфују, за људе који још нису сасвим изгубили способност осећања и који нису потпуно заштићени природом (ако је време за рад прошло или још није дошло) остаје још једино прибежиште, мистицизам, дубока, нејасна вера.

Чини ми се да је Гергеј умро? Чујете ли што о Бакунину?

Доиста ich bin zu aufgeregt, um Ihnen weiter zu schreiben.[2]) Ја ћу давати завете за вас. Бог вас благословио! Стежем вам руку толико срдачно колико је могућно... Пријатељски поздрав Вијарду, Мануелу е tutti quanti.

Вечерас ћу много мислити на вас. Збогом.

Ваш И. Т.

Уторак у вече.

Једанаест сати... Сад је свршен четврти чин, и вас изазивају; ја такође аплаудирам: браво, браво, јуначки!

Поноћ. Аплаудирам колико имам снаге, и бацам букет цвећа... Јелте све је било дивно? О кад ће доћи петак!

---

[1]) Шта је то с Вијардом? Можда му је непријатно што ја овде живим.

[2]) ...ја сам сувише узбуђен да бих могао наставити писмо.

Бог вас благословио! А сад можете ићи да спавате. Ја такође одлазим да спавам. Лаку ноћ, спавајте мирно на вашим лаворикама...

Субота 25 јула.

Ништа вам нисам писао у среду, данас у *суботу*, написаћу вам само две речи, јер писмоноша чека. Знате ли шта сам радио? У четвртак сам отишао у Париз а вратио сам се јуче, у петак, у вече Знате ли зашто сам ишао? Прво, да бих... али нећу да лажем Само зато, да бих могао прочитати енглеске новине. Неће вам бити тешко да замислите, колико ми је задовољство причинило то читање. Браво! Браво! Ја сам срећан и честитам вам по хиљаду пута, стежући вам руке од свег срца. Још једном браво! Бацам шешир високо у ваздух. По повратку у Розе нашао сам ваше писмо и исечак из „Times", који ми је причинио велико задовољство. Читаћу га с времена на време. И тако несрећна је опера убијена; ја сам се тога мало и бојао. Разуме се, ви се у „Пророку" јављате као главна „feature",[1]) у новинарским рецензијама то је било нарочито подвучено: за мене је јасно да су други били очајно рђави. У осталом треба се надати, да ће се у идућим представама то избећи. Данас нећу ништа више да вам пишем, т. ј. на овом табаку хартије, зато што ћу одмах почети оно право писмо које ћу вам послати сутра. Проклети писмоноша већ се враћа. Gott segne Sie tausendmal... Und ein Blumenblatt?[2]) Срдачан поздрав свима.

И. Тургењев.

P. S. Бррррррраво! Место других новина пошаљите ми у завоју „Illustrated News". Ја сам прочитао „Times", „M. Chronicle", „M. Post", „New Herald", „Daily News", „Jan", „Standard" и „Globe". Ако има каква добра рецензија у неким другим новинама, es ist willkommen.[3]) Пошљите ми је.

Прилажемо следеће стихове, који су били у једном писму:

Madame:

Je vous remercie d'avance pour l'aimable	*accueil*
Que vous ferez a mon	*bouvreuil*
Il en sera tout bouffi	*d'orgueil*
Ce qu'il mange, ce n'est pas du	*cerfeuil*
Comme un	*chevreuil*
Cette nourriture ne conduirait au	*cercueil*
De mon voyage, je suis sur le	*seuil*
Demain à 8 h. du matin assis comme dans un	*fauteuil*
Je vais quitter Paris en	*deuil*
De mon absence; et aussitôt arrivé je vous enverrai un	*recueil*

[1]) Карактеристична, истакнута црта, средишна фигура.

[2]) Нека вас Бог благослови по хиљаду пута... А један цветни листић?

[3]) Добродошла ми је.

Les impressions de mon *oeil*
Cette dernière rime est defectueuse, mais je défie
votre mari lui-meme d'en trouver une autre en- *euil*
Sans avoir recours aux noms propres comme *Auteuil.*[1])

Куртавнеј, 20. августа 1849 г.

Писма господину Вијардо.[2])

Куртавнеј, 20. августа 1849. г.

Треба да вам напишем, драги Вијардо, пре него што се вратите у Куртавнеј, што ће бити, надам се, у најскоријем времену. Овде вас очекују са великим нестрпљењем. Ловачко уверење за вас готово је, тако ми рече поштар; дивљачи има врло много (нарочито има много препелица) а „Султан" је здрав. Куртавнеј (кућа је у потпуном реду); на жалост то не могу рећи и о парку. Баштован је неопростиво небрижљив; m-lle Берта зајаукала је од ужаса, кад је видела, како је подивљао, како је запуштен и запарложен врт пред кућом. Воћа и јагода у опште нема; огроз се сасвим изгубио, што ме нарочито једи због вас; ви га тако волите. На крају крајева, ја мислим да бисте ви требали да помислите како ћете заменити тога пријатеља републиканаца.

М-г Жилиен молио ме је да вам јавим, да се она мала кућица (она, сећате се, рђавог гласа) продаје и то врло јевтино. Он пише још и о некој шуми која се продаје; то је у писамцету m-lle Берте, које ће, свакако доћи данас овамо; уосталом, ви ћете све то сами удесити. Имамо још једну невољу с водом; то је незгодно, јер ровови могу скоро да пресуше; ако ви наредите могло би се одмах приступити раду; ја не разумем зашто нису при чишћењу променили штит за уставу воде; он је тако стар и љуља се, као најстарији зуб најстарије вештице.

Госпођо,

[1]) У напред вам захваљујем на љубазном *дочеку*
Који ћете учинити мојој *зимовки*
Она ће бити због тога препуна *гордости*
Она се не храни *козлицом*
Као каква *дивокоза*
Та би је храна отерала у *мртвачки сандук*
Ја сам већ на прагу свога пута
Сутра у 8 ч. у јутру, седећи као у *фотељи*
Оставићу Париз *ожалошћен.*

Мојом одсутношћу, и чим стигнем послаћу вам збирку утисака мога *ока.*

Овај последњи стих је непотпун, али ја сумњам да би и сам ваш муж пронашао други неки стих на *ej*, а да не узме у помоћ особена имена као што је *Otej*

[2]) Прилажемо овде и четири писма мужу г-ђе Вијардо.

У осталом ваздух је овде тако чист и благотворан, вода је исто онако добра, као и пре; ако хоћете да се угојите, дођите. Experto crede Roberto. Ово дана отићи ћу мало до Париза, да отуд донесем своју пушку и друге потребне ствари, међу њима и Гогољева дела — за часове доколице. Превешћемо „Шињел“ ако вам се то свиђа!

Добио сам писмо од куће, које ме је поново бацило у најдубљу неизвесност односно времена, кад ће ми послати отуда новац; али како ја још нисам исцрпео своје изворе (од кад сам овде зарадио сам бар 1000 франака, то се могу обратити вама с молбом да ми позајмите 400 франака; тај ми је новац потребан да исплатим овде неке дугове. Бићу вам захвалан и постараћу се да не задоцним са плаћањем. Ах, збиља, од петнаестог нам не шаљу више „National“.

Но, како иду ваше ствари у Лондону? Надам се добро. Молио бих вас да ми опишете ваше бављење тамо, али мислим да ћу ускоро моћи да вам се лично обратим с том молбом.

А сад вам пријатељски стежем руку и остајем искрено одани вам

И. Тургењев.

P. S. M-lle Берта не може да вам пише, јер овога тренутка полази у Розе да поправи и обоји своје двоколице. Свима мој срдачни поздрав.

Куртавнеј, четвртак, 23. августа 1849. г.

Ви, вероватно, већ знате из новина, драги Вијардо, да ловачка сезона не почиње 25. Могу вам јавити тачан дан; дознао сам га из званичног извора, од m-r Блока, мера Вандуа. То ће бити — 2 септембра. Ипак дођите што можете раније, јер је у Куртавнеју дивно. M-me Гарсија допутовала је јуче из Брисла; она се осећа врло добро. M-lle Берта и Лујза овде су од петка. Ја сам већ почео часове из немачког језика са девојчицом; она треба да се занима и шпанским, јер почиње да га заборавља. У опште она је мила у сваком погледу и потпуно је здрава.

Имам једну молбу за вас; врло је глупо, што вам се обраћам с њом тако доцкан. У осталом, то је само пролазна ћуд, и бојим се, бесмислена. Желео бих да имам за лов енглеског кера; ако вам испадне за руком да нађете, доведите ми га, тиме ћете ми учините велико задовољство. Али, понављам, то је само ћуд, а ви имате много важније послове последњих дана вашег бављења у Лондону. Ове године нема много јаребица у Куртавнеју, али има врло много препелица.

„Musical World“, који добијамо врло уредно, даје нам извештај о свему, шта ради и шта намерава да ради m-me Вијардо. У последњем броју штампан је програм њених концерата у Ливерпулу. Она би свима нама учинила велико задовољство, ако би нам написала две-три речи о сутрадашњој представи

„Дон-Жуана". Овде сви много мисле о њој и искрено је поздрављају.

До скорог виђења, драги пријатељу, до виђења на бојном пољу између Жаријелема и Ворди.

Ваш И. Тургењев.

Драги m-r Вијардо,

Овога тренутка вратио сам се од Зиновјева. Ево шта ми је казао о лову: у четири сата треба да будемо готови и да доручкујемо раније; дивокоза биће несумњиво, лосова такође, али не знам сигурно. Ако хоћете дођите к мени ловачки опремљени у пола три. Код мене ћете доручковати, а затим ћемо поћи. За вас ће доћи саонице. Треба да вам кажем, да ће тај лов коштати највише 40 рубаља од особе и да ћемо се вратити сутра у седам сати у вече. Не заборавите да понесете собом и јастук, зато што нећемо у летњиковац Зиновјева, већ у једну од његових сељачких колибица. И молим вас, не снебивајте се. Ако не можете или нећете да идете, онда просто немојте. Није потребно да кажем, да би свима нама било мило да ловимо заједно с вама.

Дакле поздрављам вас и до виђења. „Che querei Panchiti" никако ме не оставља од синоћ, то је — дивна ствар, а ваша жена, нећу да кажем велика: она је, по мом мишљењу, *јединствена* певачица на свету.

Субота

Ваш И. Тургењев.

Париз. Понедељак 24 јуна 1850 г.

Не могу да пођем из Француске, драги и мили пријатељу, не изразивши вам, како вас волим и ценим и како жалим, што је овај растанак неизбежан. Ја носим са собом најпријатељскије успомене на вас; умем да ценим изузетну племенитост вашег срца, и верујте, да ћу се поново осећати потпуно срећан тек онда, кад опет будем могао ићи с вама с пушком у руци по драгим равницама Бри. Ја усвајам ваше прорицање; хоћу да му верујем. Дабогме да отаџбина човека, где је нашао највише оданости, где је најбоље за његово срце и ум? Нема места на свету, које бих ја могао волети као Куртавнеј. Не могу да вам искажем, колико сам био дирнут свима изразима пријатељства, које сам добио последњих дана. Доиста, ја не знам, чиме сам све то заслужио. Али оно што ја знам, то је, да ћу, докле год сам жив, чувати у срцу успомену на њих. У мени, драги Вијардо, имате бескрајно оданога пријатеља.

Али живите срећно, желим вам све што је најбоље на свету. Ваљда ћемо се видети још који пут у животу, и то ће бити срећан дан за мене, који ће ме наградити за све непријатности које ме очекују. Хвала вам на добре савете и срдачно вас грлим. Будите срећни, драги, добри Вијардо и не заборављајте вашег пријатеља.

И. Тургењев.

ПИСМА ИВАНА ТУРГЕЊЕВА ГОСПОЂИ ПОЛИНИ ВИЈАРДО.

Тургењево, 18. (30.) септембра 1850. г.

Овога тренутка добих ваше заједничко писмо из Куртавнеја, драги моји пријатељи. Почињем да вам пишем молећи вас за одобрење да вас све пољубим. Ја сам тако дирнут вашим писмом, како одавно нисам био; Бога ми, ви сте врло добри, ви ме мазите својим љупким понашањем. Верујте да на вашу љубав одговарам обожавањем и да се често са узбуђењем сећам добрих и племенитих срдаца, која сам оставио далеко. Хвала вам за све ваше речи, за сва ваша мила писма, за цвеће, — хвала вам за све! Грлим вас све и притежем на своје груди. Бог вас благословио по хиљаду пута! Радујем се што сте се сакупили сви заједно у општем гнезду, и у даљини тешим се само тим, што се у мислима придружујем вашој срећи. Ја вас све тако волим!

Дакле, најзад сте слушали „Сафо".[1]) О, драга, добра m-me Вијардо. Чинило ми је живо задовољство оно, што сте казали о том делу: значи да је наш пријатељ доиста прави, велики уметник. По хиљаду пута захваљујем вам што сте ми опширно писали; моја машта заузета је тим. Да ли бисте могли да ми пошаљете ноте за ову фразу: „Va porter le corp d'une fidèle amante"?[2]) Кунем вам се да ћу је певати само кад сам сам. О, срећна жено, ја вам завидим! Али, не! Завист је — рђава особина. Хтео бих само да поделим с вама уметничко уживање, које сте осетили. А наш драги Шарл[3]) још се извињава, што ми не пише чешће, онда кад сам ја права лењтина... Кажите му да га много волим и да га се често сећам; готово га сваке недеље сањам — а то код мене много значи. С великим нестрпљењем очекујем прву представу „Сафо". То је улога коју ћете ви учити с љубављу. Осећам како је стварате у сваком часу дана и ноћи, и у сред разговора, и онда кад сте нечим заузети, и онда кад слушате. Ја сам вас већ виђао обузету таквим стварањем. Нека би вам небо послало надахнућа, нека

---

[1]) Опера Шарла Гуно-а.

[2]) Иди носи тело верне драгане.

[3]) Очевидно Гуно.

би се свети огањ распламтео у вашим грудима! То треба да буде нешто више од триумфа; то треба да буде откровење; та нова музика треба да добије сјај и признање света, с благословом срећног и јаког талента. Желим вам све то. Предосећам да ће се моје жеље остварити. Ви ћете ме известити како се развија ваш унутрашњи рад, зар не? Упамтите, да су у том делу усредсређена сва моја музикална уживања и да сам према свакој музици, која није од Гуно-а, у овом тренутку потпуно равнодушан.

Већ месец дана, — али шта ја говорим: много више, — како живите у Куртавнеју. Кроз десет дана оставићете га. Вратићемо се у варош једновремено. Сад је на мом сату осам; код вас је тек прошло шест. Данас је недеља: шта ли радите у овом тренутку? Видим вас све за столом. Вас је много, расположени сте, лармате... Можда се сећате мене; можда ме спомињете. Лепо је код вас! А ја седим сам у малој собици и пишем вам ово писмо; на пољу је врло хладно; мој брат са женом отишао послом у Муенск; мати отпутовала јутрос у Москву. Ја сам јутрос био у лову; убио сам три шљуке и једног тетреба (збиља, ја веома жалим што је Сид обмануо Вијардове наде, али, видите, јединствени кер на свету, то је Дијана)... Глава ми је пуна мемоара m-me Ролан, које сам читао прошле ноћи у постељи. И сад мислим о њима, о Куртавнеју, о вама нарочито, о „Сафо" и певушим: „Merci, Venus, o protectrice!"[1]) Мислим такође о малој Полини, о њеном путовању, као и о много других ствари. На срцу ми је тешко. Пред очима роје се успомене многобројне и светле али пролазне; не могу да се задржим ни на једној од њих. Guarda e passa.[2]) С времена на време устајем с места; хтео бих да пођем у Куртавнеј, али ми недостаје одлучности. То је тако далеко, а рок мога повратка тако неодређен... Е шта ћете, треба трпети. Да говоримо о другим стварима.

Ако имате времена прочитајте мемоаре Madame Roland. Не бојте се фразеологије à la Rousseau (не тражите код ње књижевног талента и стила — она на то не претендује, ма да има врло лепих страна): бићете поражени сликом високе душе и узвишеног карактера у оквиру велике епохе и борбе с њом; храбро и са племенитим достојанством иде она до краја свога пута. Последње писмо Робеспјеру (непослано) — право је chef d'oeuvre.[3]) Чини ми се да сам вам говорио о њему. Из њега се осећа таква енергија, такво мирно презирање смрти, тако непобедим, без охолости ентузијазам, да немам речи којима бих могао изразити усхићење.

---

[1]) Хвала, Венеро, о заштитнице.

[2]) Види и прођи.

[3]) Ремек дело.

Изузимајући те мемоаре, мало сам шта читао за ова два месеца у селу. А нисам ни имао довољно времена за рад, и ако сам имао воље. Кад се у Петрограду сместим, у некој малој собици, почећу да радим. Претпостављам да ћу мало излазити; мислим да ћу ретко слушати Италијане. Они би само будили у мени успомене, — а и Гунова ме је музика обузела свега.

Видели сте да сам метнуо број на овом писму; тако ћу чинити и даље.

Кажите maman Garcia, да ми је физички било немогућно да свратим к њој у Брисел: имао сам само један сат времена на расположењу. Кажите јој да сам јој искрено одан, а надам се да и она има симпатија за мене. Изјавите јој да јој са синовљим поштовањем љубим руке. Бојим се да од мога знања шпанског језика неће ништа остати; у осталом њено сам писмо врло добро разумео.

Сећам се да сте ме у једном писму питали, каква је девојка питомица моје матере: честита или сплеткашица? Ни једно, ни друго — није глупа, није пакосна, али је покварена, ситничарка; са одвратним манирима: нека врста нагиздане гризете, лене и вулгарне. Непрестано мисли да се што пре уда. Нека би јој Бог дао ту срећу и нека би била срећна на свој начин! Моја мати јако је охладнела према њој; али мени се ипак чини, да се она, како се каже, брине о њеној судбини. Шта ћете? У толико боље.

Хоћу да на свету нема ничега, што ви не бисте знали о мени. Пре девет година, као млад човек, патио сам од досаде на селу. Паде ми у очи доста лепа шваља која је ишла мојој матери. Дошанух јој две-три речи, она дође к мени. Дао сам јој новаца, а затим сам отпутовао; то је све, као у причи о вуку. Доцније је та жена постала оно, што је могла да постане; остало знате. Све, што ја могу да учиним за њу — то је да побољшам њено материјално стање. То је моја дужност и ја ћу је испунити; али да се видим с њом — не могу. Ви сте анђео у свему, што говорите и мислите, али понављам: ја могу само да је спасем оскудице. И ја то чиним. Што се тиче њене кћери, потребно је, да она сасвим заборави своју матер, али о свему томе говорићу још с вама. Боже мој! Како сте ви добри! И како је добро исповедати се пред вама, говорити с вама! Дајте ми ваше племените руке — да их с поштовањем пољубим.

Почео сам своје писмо пољупцима; завршавам га такође пољупцима. Ходите к мени сви, мили, добри пријатељи моји, допустите да вас пољубим. М-me Гуно, ви сте били врло добри па сте ми писали; дубоко вам се клањам и захваљујем вам. До виђења, драги, добри моји, будите срећни. Бог вас благословио. А што се тиче вас, то нека би све, што је добро на свету, било ваше. Нежно вам љубим руке и остајем ваш И. Т.

Тургењево, уторак 26. септембра 1850.

Мила, добра madame Вијардо,

Пишем вам у хитњи неколико речи, да вам јавим о своме сутрашњем одласку (данас одавде иде пошта). Држим да ћу прекосутра бити у Москви, ако све иде као што треба, у крајњем случају у петак.

Добио сам ваше друго писмо из Куртавнеја (с писмом Гуновим), на које имам хиљаду одговора да дам. То ћу учинити из Москве. Ви сте, вероватно, видели по одговорима из мојих писама, да сам добио сва ваша писма закључно до броја 10, изузимајући број 5, које је на жалост пропало.

Нисам ишао у Лабушу, и ако сам јако желео. Било је преко потребно да останем овде, да бих коначно уредио послове свога брата. Тек сам их јуче свршио. Хвала Богу, сад је потпуно независан и миран; ја сам му уступио своју половину Тургењева и сад је он господар врло доброг малог имања, које у добрим годинама може да му донесе до 20 хиљада прихода. Уступио сам му да привремено управља Лабушом. Зими нема тако много посла: кроз две недеље поље ћи бити покривено снежним покровом. Послао сам тамошњим сељацима новаца, да могу пити цео дан за своје и за моје здравље. Мислим да тамо одем у мају идуће године и да проведем тамо месец дана. Што се тиче зиме, то ћу је целу провести у Петрограду, где ћу бити кроз недељу дана, пошто мислим да се у Москви задржим само два дана.

Треба похитати; последњи параброд за Хавр полази 20 октобра по старом календару. Ја ћу провести зиму у Петрограду, пролеће и лето у селу и бићу врло срећан, ако... ништа, ништа, пст! како каже Гогољев лудак.

А сад збогом до Москве. Остављам село. Два месеца провео сам овде и како сам често мислио на вас! Знајте да ма где ја био, ви нећете имати срце које би вам било оданије од мога. Хвала за ваша мила, дражесна писма — она су ми дала толико доброга; хвала за ваша добра осећања, хвала за све... С дубоком нежношћу и поштовањем љубим вам руке, спуштајући се ради тога на колена. Драгога Вијарда љубим у оба образа, љубим и Шарла, љубим све. Бог нека вас чува!

Ваш И. Тургењев.

P. S. Имам на много да вам одговорим. То ћу учинити из Москве. Радујем се што се Сид показао добро. Што се тиче Дијане, она је дивна! Ћу водим собом. Јуче сам имао најсрећнији дан лова за целу годину: убио сам 26 шљука и два зеца!!...

Без означеног датума и места.[1])

Шаљем вам овај рад, драга m-me Вијардо, само зато, што бисте ви, можда, били разочарани, ако га не добијете. Али прочитавши га, ја сам осетио, колико је непотпун и на брзу руку рађен. Поставио сам себи врло велики задатак. Морам додати, у своје оправдање, да нисам замишљао да ћете га ви читати без мене; пустио сам да се развијају многи потребни детаљи, рачунајући на усмено допуњавање (не губим још наду да то учиним некад у Петрограду или у неком другом месту). Ослањам се на вашу благост.

Моје ауторско самољубље предаје вам се везаних руку и ногу, али се усуђује да вас замоли: не излажите га ничијој критици, сем вашој.

Пишем вам у очи одласка у село. Одлазим незнајући вашу крајњу одлуку; очекујем је с нестрпљењем. Спремам се да проведем четири месеца у потпуној самоћи, у сред степе коју тако волим. Понећу са собом неколико добрих књига; надам се, да ће ми успомене, планови за будућност, рад и лов помоћи да доста пријатно проведем време. Смем мислити, да ви нећете заборавити да ми с времена на време јавите шта се код вас ради. Будите здрави и срећни колико се може. Радите много и мислите по мало на оне који вас воле. Овај пакет донеће вам Соловој; то је један диван човек и искрено вам је одан; његови савети могу вам бити само од користи.

Ја бих толико могао да вам кажем, да претпостављам да ћутим; у осталом, ви много шта можете погодити. Молио сам Соловоја да ми пише из Куртавнеја; будите добри па додајте неколико речи у његовом писму. Чини ми се, као да вас гледам у вашем малом кабинету. Што се тиче мене, ја тек што сам се латио једног великог посла; не знам још шта ће из њега изићи. За све ово време био сам врло прибран, понекад нешто тужан; па ипак надам се да ће се све удесити. Вама ће изгледати сасвим природно што сам веран пређашњим наклоностима; али ја осећам потајну радост, што могу то да кажем. Понављам опет: будите срећни; ту вам жељу изражавам често. Замолите вашу маму да сачува према мени добре односе. Ако се видите са Морисом Санд и ако се он сећа мене, поздравите га с моје стране. Такође и вашега брата; он је, као што знате, моја слабост.

Већ скоро три месеца како сте отпутовали... Колико ли још има до вашег повратка? Да ли ћете се вратити?...

---

[1]) У Зборнику који је објављен ово писмо било је непосредно иза прошлог од 26 септембра 1850; али из његове садржине може се закључити, да оно припада много ранијем времену — вероватно другој половини четрдесетих година. На то упућује напомена о „Илустрацији" која је изашла 1845-48 г. у Петрограду а и скорашњи одлазак Полине Вијардо из Русије и могућност њеног повратка.

А сад збогом; вратите нам се онаква иста, каква сте отишли (изузимајући здравље, које треба да буде хиљаду пута боље). Овде ћете наћи све исто онако, као што сте оставили. Дакле, до виђења, *пре* или *после*.

Сав ваш И. Тургењев.

P. S. Мој поздрав вашем мужу и свима вашима. Мали рад који вам шаљем мора остати у тајности још и из другог разлога; ма како да је невин, ипак би ми могао навући велике непријатности. Из чланка вашег мужа (у „Илустрацији") опет су избацили неколико фраза. Љубим руке вама и вашој мами. Ви нећете заборавити 1. октобар?

Потроград, понедеоник 23. октобра 1850. г.

Ево вам мале Полине, драга m-me Вијардо, ово писамце предаће вам m-me Робер, која је била љубазна да прими на себе старање о девојчици[1]). Дао сам јој 400 динара (100 рубаља) за путни трошак; молим вас, дајте јој ви од моје стране још 50 динара у знак захвалности. Бићете тако добри да ми јавите кад она стигне. Из дубине срца унапред вам захваљујем за добар пријем девојчице; могу само да вам поновим моју дубоку оданост. Писаћу вам сутра: ово је само писамце, које вам шаљем преко m-me Робер.

Будите срећни; нека небо благослови сваки миг вашега живота. — Ваш И. Тургењев.

Петроград, четвртак 26. октобра (7. нов.) 1850.

Драга моја, добра m-me Вијардо, theuerste, libste, beste Frau, како сте? Је сте ли већ дебитирали? Мислите ли често на мене? Нема дана, а да ми драга успомена на вас не падне на памет по сто пута; нема ноћи а да вас не видим у сну. Сад у даљини осећам више него икад јачину везе, која ме спаја с вама и с вашом породицом; срећан сам, што се користим вашом симпатијом и тужан, што сам тако далеко од вас! Молим небо да ми пошаље стрпљења и да не удаљи сувише онај, хиљаду пута унапред благословени тренутак, кад ћу вас опет видети!

Мој рад за „Савременик" готов је и испао је боље, него што сам очекивао. То је као додатак „Ловчевим записима" и још прича у којој сам мало улепшано представио надметање два народна певача, коме сам присуствовао пре два месеца. Детињство свију народа је слично, и моји певачи подсећали су ме на Хомера. После сам престао да мислим о томе, јер би ми иначе испало перо из руке. Надметање је било у крчми у

[1]) Та девојчица је кћи Тургењева, о којој се говори у писму од 18 (30) септембра 1850. г.

којој је било много оригиналних личности, које сам покушао á la Teniers... До ђавола! каква велика имена помињем при сваком згодном случају! Видите ли, нама малим књижевницима, чија је вредност пет пара, потребни су чврсти ослонци да бисмо се могли кретати.

Једном речи моја се прича свиђа. — Хвала Богу!

Субота, 28. октобра.

Данас је дан мога рођења, и ви ћете лако разумети, што не могу да га пропустим, а да вам не пружим обе руке. Данас ступам у тридесет другу годину... Почињем да старим! Данас је равно седам година, како сам срео вашега мужа код мајора Комарова; сећате ли се тог смешног створења? У идући уторак биће седам година, како сам први пут био код вас. И видите, ми смо остали пријатељи, и то, чини ми се, добри пријатељи. Радујем се што могу да вам кажем после седам година, да ништа боље на свету од вас нисам видео, да је мој сусрет с вама — био највећа срећа мога живота, да моја оданост и захвалност према вама нема граница и да ће умрети заједно са мном. Бог вас благословио по хиљаду пута! Молим Му се зато на коленима са склопљеним рукама. Ви сте — оличење свега најбољег, племенитог и привлачног на овом свету.

Вечерас је велики скуп пријатеља код Тичева[1]) у част мога и његовог дана рођења: родили смо се у исти дан. То је један одличан, красан човек, ја га волим од свег срца, његову жену — такође. Збиља не заборавите да ми јавите, да ли се може удесити оно, што сам вас молио да учините за њих.

У овом тренутку Полина се налази на путу између Варшаве и Берлина. Надам се да ће здраво стићи. О њеној нарави имам још мало да додам ономе, што сам већ казао; држим да је она осетљивија, него што сам раније мислио; за две недеље бављења код Тичевих она се јако изменила на боље. За сад не осећам према њој велику нежност; можда ће то доћи доцније. Али ја сам се сад чврсто одлучио да за њу учиним све, што буде зависило од мене.

Треба да исправим нешто из последњег писма. Јуче пре подне био сам код грофа Михаила Виелгорског и тамо сам видео грофа Матвеја[2]); обојица су се живо интересовали вама, обасипајући ме питањима о вама, о Фидеси, о вашим намерама и т. д. Ја сам много говорио о вама, као и о Гуно-у, који сад може да рачуна на два пријатеља и поштоваоца више у

[1]) Реч је очевидно о Николи Николајевићу Тичеву, који је у 50-тим и 60-тим годинама привукао на себе пажњу књижевног петроградског света и био близак његовим најбољим представницима. Доцније је био члан комитета.

[2]) Обојица Виелгорски играли су у то време велику улогу у петроградском музикалном свету.

Русији. Гроф Михаило молио ме је да га *умолим* да им пошаље што год, на пр. Sanctus или Reguiem; они се подухватају да га изведу, уз припомоћ свих великих средстава, којима располажу. Поговорите с Гуном о томе; зашто не би то учинио? Он може бити сигуран, да ће се учинити све за достојно извршење тог задатка. Чини ми се да у Енглеској ништа није учињено. Пишите ми о томе. Петроград се не може мерити с Лондоном у музици, али ипак овдашња публика заслужује пажњу. Ви то добро знате.

Понедељак 31. октобра (12. новембра).

Овог тренутка добио сам ваше писмо, драга, добра m-me Вијардо; како ме је растужило! Боле вас очи и невралгија ува поново се вратила, сиротице моја! Зашто ви патите? Кад бих само могао да узмем на себе ваше патње, с каквим бих задовољством, с каквом радошћу то учинио! Желим, да вас ово писмо затече опорављену; али ја ћу се тек онда умирити, кад ми ви то јавите. Гледајте, да ме што пре умирите! Од јутрос не могу ни на шта друго да мислим, до на онај страшан дан у Паризу, кад сте се толико мучили... Радо бих дао да ми одсеку руку, кад би вам то могло помоћи; Бога ми, мене једи, што сам здрав онда, кад ви питате. Гледајте да се што пре опоравите, драга пријатељице, и јавите ми без оклевања. Оно што сте ми јавили у вашем писму *о предлогу*, који вам је учинио оркестар, чинило би ми много веће задовољство, да га рђаве вести о вашој болести нису покварилe. Ипак рећи ћу вам, да сам сад заузет писањем комедије у једном чину за талентирану глумицу, Самојлову. Још нисам видео ни једну своју комедију на позорници. Дају се све кориснице, готово без прекида, и зато су потребни све нови комади; али једна од мојих комедија даваће се прекосутра. Друга комедија у пет чинова, послана овамо и забрањена од цензуре, у овај мах пролази с доста великим успехом по салонима[1]). Сутра ћу почети ново писмо № 1. молећи се Богу, да број писама не дође до 50. Али главно је да оздравите што пре! Mein Gott, ich möchte mein ganzes Leben als Teppich unter ihre lieben Füsse, die ich 1000 mal küsse, breiten[2]).

Хиљаду поздрава свима, а вама, Sie wissen dass ich Ihnen ganz und auf ewig angehöre[3]). Гуноа љубим. Будите сви срећни и задовољни.

Ваш И. Т.

---

[1]) То је без сумње „Месец дана на селу".

[2]) Боже мој, хтео бих да цео свој живот разастрем пред ваше ноге, које љубим 1000 пута.

[3]) Ви знате, да ја сав и за навек припадам вама.

Без означеног времена и места[1]).

Madame, овога часа завршио сам писмо вашој мами, у коме сам јој описао све шта се овде ради и говори за будућу сезону. Можете га разгледати и оценити сами. Ја сам унапред уверен да ће све што ви будете учинили бити добро учињено; али морам вам рећи, да ваше осуство ове зиме, у шта ја још никако не могу да верујем, жалости многе. Бескрајно сам вам захвалан за цртеж и појединости о намештању ваше собе; то ће ми помоћи да живље представим оно, чега се тако често сећам. Надам се да ћете бити тако добри да ми јавите вашу крајњу одлуку: она је врло важна за многе и у многом погледу. Желим вам од свег срца најбоље расположење и надахнуће за рад, који сте предузели; нарочито вам желим добро здравље, мир и енергију.

Што се мене тиче, то ја од кад сте ви отишли водим врло миран живот; радио сам много и то с прилично успеха; она мала ствар, коју сам вам послао по Соловоју, била је написана у намери да послужи као текст за наше разговоре, који су требали да се воде ове зиме... Видећете, како је све без везе Надам се да ћете овога лета остварити ваш план о раду и у опште *све* ваше планове (идите неодложно у морско купатило, кад вам лекари то препоручују) Ако на зиму не дођете у Русију, надам се, да ћу вас идуће године срести негде у Европи, јер намеравам да путујем. Соловој ми је причао да вам је муж купио коња: мило ми је због вас. Сетите ме се некад за време шетње у околини Куртавнеја или кад улазите у оранжерију. Кроз неколико дана идем у село; можда ћу ићи и у Одесу; али пре но што се кренем на пут, удесићу коначно своје послове као што сам раније решио. Ich bin immer derselbe und werde es ewig bleiben[2]). Глава ми је препуна разних књижевних планова; не знам шта ће од њих изићи? Ако допустите написаћу вам једно два писма са села и из Одесе; даћу се сав на писање.

Све што сам писао вашој мами односно вашег ангажмана — веран је одјек онога, што се говори овде. Можете рачунати на то и према томе се управљати. Дођите... У сваком случају будите тако добри да ми јавите вашу одлуку. До виђења, будите здрави и срећни.

Дођите опет; овде ћете наћи све исто онако као што сте оставили.

---

[1]) Ово је писмо вероватно из ранијих, четрдесетих година, и свакако је писано убрзо после одласка Полине Вијардо из Русије. Његов тон показује много мању, у поређењу с доцнијом, близину И. Тургењева с Полином Вијардо и њеном породицом.

[2]) Ја сам увек исти и остајем такав.

Збогом још једанпут; изјавите вашој мами моју оданост Још једанпут љубим руке матери и кћери и остајем

Vous for ever[1]) И. Тургењев.

Уторак 1./13. новембра 1850 г. Петроград.

Wilkommen, theuerste, liebste Frau, nach siebanjähriger Freundschaft, wilkommen an diesen mir heiligen Tag[2]). Дао би Бог да идућу годишњицу тога дана проведемо заједно и да и после седам година наше пријатељство остане овакво какво је сад.

Данас сам ишао да погледам кућу, у којој сам први пут пре седам година имао срећу да говорим с вама. Кућа се налази на Невском проспекту, према Александровом позоришту; ваш стан био је на самом углу — сећате ли се? У целом мом животу нема дражих успомена од оних које су у вези с вама... Пријатно ми је што после седам година осећам у себи оно исто дубоко, истинито, непромењиво осећање, посвећено вама; то сазнање утиче на мене благотворно и продире као сјајни сунчани зрак; види се, да ми је срећа суђена, кад сам заслужи', да се одблесак вашег живота помеша с мојим. Док живим, трудићу се да будем достојан те среће; ја сам почео да уважавам себе, од кад носим у себи то благо. Ви знате да је ово, што вам говорим *истина*, у колико може да буде истине у речима човечјим.. Надам се, да ће вам читање ових редова причинити неко задовољство... а сад ми допустите да паднем пред ваше ноге.

Уторак 8. (20.) новембра.

Драга, добра m-me Вијардо, прошла је већ недеља дана, за које време нисам ни реда додао овоме писму; по хиљаду пута молим да ми опростите; као оправдање не може да послужи та околност, што сам доиста био, а и сад сам још врло заузет за све ово време; сви послови на свету долазе на друго место, кад се тиче писања вама. Падам пред вама ничице и молим да ми опростите und mir erlauben, diese lieben Füsse, diese Füsse, denen meine ganze Seele angehört, als Zeichen der Verzeihung, auf das inbrünstigste zu küssen[3]).

Знате ли да сам се подухватио да напишем малу комедију за Самојлову?[4]). Треба да је предам у идући уторак т. ј. кроз недељу дана, и сад имам да радим дању и ноћу, да бих могао да је свршим. Садржину ћу вам испричати, кад будем имао мало више слободног времена.

---

[1]) Ваш за увек.

[2]) Поздрављам вас, мила и драга Госпођо, поздрављам вас у свети за мене дан нашег седмогодишњег пријатељства!

[3]) ... и допустити ми, у знак опроштаја, да с поштовањем пољубим ваше драге ноге којима припада сва моја душа.

[4]) Овде, као и у писму од 31 октобра реч је, очевидно, о „Паланчанки„.

С нестрпљењем очекујем извештај о вашем изласку на позорницу у „Пророку"; молим небо да вас што пре избави од невралгије и окобоље. Бог би требао да учини ваш живот равним и меким као ћилим.

При последњој реченици сетих се Гуноа: грлим га срдачно. Кажите му, да не заборави да пошаље овамо свој „Sanctus", а мени лично — исписане његовим лепим рукописом копије „Trinquons", „Vieil habit", „Juif errant" и „Venise". Ако жели, ја ћу их задржати само за себе; ако не ја ћу му и даље врбовати присталице. Гроф Виелгорски *ван себе* је за њим, захваљујући „Valon". Кад бисте ми послали још и копију „Јудите" и две три мексиканске песме, био бих вам захвалан, љубећи сваки лепи прстић ваше дивне руке онолико пута колико има нота.

Мала Полина требала је већ да стигне у Париз, ако јој се успут није ништа догодило; унапред вам захваљујем за милошту, коју ћете јој дати, и за сву доброту којом ћете је окружити. Понављам: једино што сам јој казао при растанку, било је то: да треба да вас обожава као бога. У томе неће бити сама; али њој неће приличити да мисли о вама друкчије, до са скрштеним рукама и клечећи. Ich bitte Sie, erlauben Sie ihr Ihre Hände recht oft zu küssen. Denken sie, dass wenn es auch nicht meine Lippen sind, so sind es doch Lippen, die mir nahe stehen. Und seien sie tausendmal gesegnet[1]).

Субота 12 (24) новембра.

Драга и добра m-me Вијардо, meine theuerste beste Freundin[2]), тек што сам примио ваше драгоцено писмо, писано сутра дан после „Пророка". Не можете да замислите у какво ме је усхићење довео ваш триумфални излазак; браво, господо парижани!

Укор за ретка писма, који сте ми упутили, нагонио ме је да поцрвеним: сад вам обећавам да нећу пропустити ни једну недељу а да вам не пишем о себи. Како сте? Је ли могућно да вашим сиротим, лепим очима још није боље? Пишите ми што пре, да су оне већ сасвим оздравиле.

Врло се радујем, што сте се спријатељили с m-me Ungher; ја сам вам често говорио о њој, као о јединој певачици, која је пре вас начинила на мене дубок утисак. Хвала вам такође за све појединости о нашој драгој кћери „Сафо". Дај јој Боже добру судбину. Писаћу одмах Гуноу или нека ме назову незахвалним и заборавним другом.

Треба да вам кажем да никад нисам био тако заузет као сад. Никад досад нисам знао шта је ужурбани рад за одређени рок.

---

[1]) Молим вас, допустите јој да често пољуби ваше руке. Помислите, да и ако то нису моје усне, оно су усне блиске мени. И будите благословени по хиљаду пута.

[2]) Моја најдража, најбоља пријатељице.

А међутим морам да га свршим: на мене рачунају... Последња два одломка „Ловчевих записа“ штампана у „Савременику“, имали су велики успех; пишем вам о томе јер знам да вас то занима. Нисам напустио мисао да покупим све те приповетке и да их издам у Москви.

Још ми ништа не одговористе на моју молбу о посвети. Надам се да ми нећете одрећи ту срећу, тим пре, што ће за публику бити само три звездице.

Доста често виђам оба грофа Виелгорска, обојица вас воле. Овдашња италијанска опера једва се чује. Марије је самовољан и готово и не пева; m-lle Персијани греши чешће но обично. Тамберлик сад није при гласу (изгледа, да је томе узрок готово стално разорен стомак), Тамбурини *лаје*, а остали су још гори. Ишао сам да слушам „Виљема Тела“, кога су они осакатили: нарочито је рђав и бројно слаб хор. Али музика!!!

Завршавам табачић и немам времена да почнем други. Али чим будем слободнији, а то ће бити идуће недеље, кунем вам се да ћу вам послати велико писмо. А сад будите здрави. Хиљаду поздрава свима. Und Innen küss ich die Füsse stundenlang. Tausend Dank für die lieben Nägel[1])

Ваш И. Тургењев.

Es ist schon lange her, dass Sie mir schriftlich ihre Hände zu küssen nicht geben... Warum? Bitte, im nächsten Brief lassen sie mich ihre Füsse küssen.[2])

Четвртак, 16(28) новембра 1850 г.

Драга и добра m-me Вијардо! Журим се и могу да вам напишем само две три речи: овога тренутка добио сам писмо с извешћем, да ми је мати у агонији — вечерас путујем у Москву. Писаћу вам кад стигнем. Предстоји ми, вероватно, да преживим врло тешке тренутке и да расправим многа тешка питања. Дајте ми обе ваше руке да бих могао да поцрпем храброст у њиховом снажном, пријатељском стиску. Збогом! Бог нека вас благослови. Кроз три дана писаћу вам из Москве.

Ваш И. Тургењев.

P. S. Пишите ми на адресу канцеларија Јазикова.

Москва, 22. новембра 1850 г.

Драга, добра m-me Вијардо!

Синоћ сам допутовао амо и матер већ нисам затекао живу; умрла је прошлог четвртка, оног истог дана кад су мене

---

[1]) Љубим вам ножице дуго, дуго, читаве сате. Хиљаду пута хвала за драге нокте.

[2]) Ви ми већ одавно нисте дали да писмено пољубим ваше руке.. Зашто? Допустите ми да вам у идућем писму пољубим ноге.

известили о њеној болести. Овде је и мој брат са женом. Писаћу вам сутра; данас сам сувише узбуђен. Хтео сам само да вас известим о овоме и да вам стегнем руку топло, топло. До сутра! Нека би вас небо благословило и чувало.

Ваш И. Тургењев.

Москва, петак 24 новембра (6 децембра) 1850 г.

Ево већ три дана како сам овде, драга, добра m-me Вијардо и једва сам нашао времена да узмем перо и да вам како било напишем неколико речи. Не зато што ја и брат имамо много да *радимо*, — печате ће поскидати тек после недељу дана, него што имамо толико ствари да припремимо, о толиким да размислимо... На нама лежи велика одговорност. Мати је умрла без икаква тестамента; многи људи, који су зависили од ње, остали су, тако рећи, на сокаку; ми морамо да учинимо оно што је она требала да учини. Њени последњи дани били су врло жалосни. Сачувај нас Боже такве смрти! Она се трудила само да заглуши себе; у очи смрти, кад је већ почело крчање агоније, у суседној соби, по њеном налогу, оркестар је свирао полке. О мртвима треба говорити с поштовањем и саучешћем; зато нећу да говорим ништа више. Али како не могу а да не поделим с вама све, што знам и осећам, ја додајем још нешто: моја мати у својим последњим тренуцима није мислила ни о чем другом, до (стид ме је да кажем) о упропашћавању нас двоје — мене и брата. У последњем писму које је писала своме управнику, дала му је јасан и тачан налог, да прода све у бесцење, да спали све ако би то било потребно, да се... али треба све заборавити, и ја ћу то учинити од свег срца сад, кад ви, мој исповедник, знате све. Међутим, осећам, како је она лако могла да освоји нашу љубав и саучешће према њој! Доиста, нека нас Бог сачува од сличне смрти! Поштедићу вас од многих других појединости; зашто? Бог нека јој подари вечан покој.

Мој брат, његова жена и ја остаћемо овде до Нове године и покушаћемо да уредимо наше ствари колико се може боље.

Имање, које је оставила моја мати, налази се у врло незавидном стању, а овогодишња летина била је врло слаба. Мораћемо да се ограничимо, колико се може, до августа месеца идуће године. Предложио сам брату да одмах исплати све приватне дугове материне (нису тако велики), да наградимо сву послугу и да на то утрошимо сву готовину. Скинувши једном за свагда тај терет с леђа, ми ћемо радити боље и брже. Рачунам да се у Петроград вратим кроз шест недеља, у априлу да одем у село и да останем тамо до новембра. После ћемо видети. Као што знате, ја никако нисам човек од посла; намеран сам да предам управу свога имања свом до-

бром пријатељу Титчеву. Додуше мој је брат врло поштен човек, и за мене би врло згодно било да на њега свалим све, али се бојим неспоразума: он је врло штедљив, готово тврдица и почеће да штеди за мене. Он никад не би пристао на продају имања, ма колико да је то потребно. Ето све те породичне заћевице хтео бих да избегнем.

Решио сам да поделимо наша имања, т. ј. поделиће их, да богме, он и учиниће то без сумње, хиљаду пута боље него ја. Ја ћу имати најмање 25 хиљада динара прихода, а то је већ богатство. Ја ћу вам још писати о свему овоме; али реците ми, шта ви и ваш муж мислите о мојој одлуци. Драга, добра пријатељице, како често мислим на вас!

Недеља. Добар дан, драга пријатељице, meine theuerste, liebste Freundin! Овога тренутка добих из канцеларије Јазикова ваше мило и занесно писмо; спуштам се на колена, да вам захвалим за њега. Мала Полина је стигла, допала вам се, и ви сте је већ заволели. Драга, драга пријатељице, ви сте—анђео! Свака реч из вашег писма дише неисказаном нежношћу, добротом, благошћу. Како да не заволим ту девојчицу до лудила.

Ви умете на тако пријатан и ведар начин да чините добро, да се човек осећа срећним као дете, кад вам захваљује. Изгледа тако, као да вам се чини велика услуга, кад вам се да прилика да учините коме добро. Не знам управо, како да вам искажем све оно, што осећам и колико ме је узбудило и тронуло ваше драго писмо... Ја тражим речи... Не остаје ми ништа друго, него да вам опет поновим, да с обожавањем падам ничице пред вама. Да сте благословени по хиљаду пута. Боже мој, како је срећна та мала девојчица! Она сад живи као под Христовим окриљем, како каже руска пословица за људе, којима иде добро. Са њеним разумом, требала би да је врло рђава по природи, ако се, живећи поред вас, не зарази вашом добротом. Ипак, надам се да ће је та велика промена у животу, спасти. Молим вас пољубите је место мене. Сад, кад сам постао богатији, не бојим се да додам хиљаду динара годишње, само да она учи свирање на клавиру. Новац ћу вам послати кроз десет дана. Врло сам срећан, што сте код ње нашли сличности са мном и што вам та сличност причињава задовољство. Скицирајте оловком њен мали портрет. Још једном понављам и завршавам тим, да ћу се сасвим привезати за њу, онога часа кад дознам да је ви волите... Ваш успех у „Хугенотима“ бескрајно ме је обрадовао; с нестрпљењем очекујем појединости

Уторак. Guten Morgen theuerste, liebste, beste Freundin! Ich küsse mit Anbetung Ihre sehönen Hände[1]). Добар дан, драга m-me Вијардо! Наше ствари почињу по мало да се расплећу.

[1]) Добро јутро, драга, мила, најбоља пријатељице! С пијететом љубим ваше дивне руке.

Моја мати одредила је 50.000 рубаља младој особи, коју је она васпитала. Ми смо неодложно признали тај дуг; до удаје она ће остати код моје belle-soeur, и ми ћемо јој плаћати, не рачунајући њено издржавање по 8% годишње. При удаји она ће добити својих 50 хиљада. Моја мати није учинила званично никакав други распоред, али ми поштујемо њену вољу; мислим да ће с нама бити задовољна.

Драга пријатељице. за све ово време нисам престао да мислим о вама и малој Полини. Осећам да ће ми она постати драга, зато што је код вас. Не знам колико сам пута прочитао ваше писмо. Не могу да вам искажем све, шта осећам, кад ваш драги лик, који ме никад не оставља, оживи предамном. Да сте благословени по хиљаду пута. Пишите ми опширно о девојчици. Јесте ли задовољни њом као пре и шта каже m-me Ренар? Скоро ће бити месец дана како је у Паризу. Какво сте јој презиме дали? Захваљујем од свег срца доброј m-me Гарсија и mi gurida m me Sitches за пријатно опхођење према њој. Једном речи, ви сте сви анђели, и ја вас волим до лудила.

Овде ме сви примају с топлим загрљајима, нарочито драги папа Шчепкин. Не могу да правим многе посете; при свем том за недељу дана мога бављења овде био сам већ два три пута код њега и грофице Салијас, дражесне жене, врло интелигентне и даровите, која и ако пише, никако не припада „плавим чарапама". На несрећу јако је болешљива.

Последња ствар коју сам написао, „Певачи" — имала је овде велики успех. Завршавам писмо, да бих га могао данас послати. Сутра ћу почети друго. Кажите Вијарду да га волим из дубине душе и да већ неколико дана прочитавам Монтењеву књигу, коју ми је поклонио у Петрограду. Пољубите од моје стране Гуноа и не заборавите да му испричате о „Сафо". Хиљаду добрих жеља свима, а пред вама се дубоко клањам. Bei Ihren lieben Füssen will ich leben und sterben. Ich küsse sie stundenlang und bleibe auf ewig Jhr Freund[1]).

И. Тургењев.

---

[1]) Крај ваших драгих ногу ја ћу живети и умрети. Љубим их дуго, дуго и остајем ваш вечити пријатељ.

5

ПРЕГЛЕД НОВИХ КЊИГА

	Смештај у библиотекама	
	Немањина 22-26	А. венац 1

1.	ЈЕСЕН ДИЈАЛЕКТИКЕ: Карл Маркс и утемељење критичке теорије друштва Ђинђић Зоран Београд: Народна библиотека Србије: Фонд др Зоран Ђинђић, 2011.	+	
2.	МЕДИЈСКО ПРАВО Николић Данило Београд: Службени гласник, 2010.	+	
3.	ТИР(Н)АНИЈА ИЛИ СРБИЈА МЕЂУ ШЉИВАМА, СА КАЈМАКОМ И АЈВАРОМ: 2003-2007. Тирнанић Богдан Београд: Службени гласник, 2007.	+	
4.	ПРИЛОЗИ ЗА СТАМБЕНО ПРАВО И ЕКОЛОГИЈУ Анђелковић Жарко Београд: Службени гласник, 2010.	+	
5.	ИЗВЕШТАЈ ФРАНЦУСКИХ ДИПЛОМАТА ИЗ БЕОГРАДА У ВРЕМЕ РЕВОЛУЦИЈЕ 1848-1849 Приређивач: Крклјуш Љубомирка Нови Сад: Матица српска, 2009.	+	
6.	ЦРКВЕ СВЕТОГ ДИМИТРИЈА И СВЕТОГ САВЕ СРПСКОГ У ХИЛАНДАРУ Ракић Зоран Нови Сад: Матица српска, 2008.	+	
7.	НА ПРВУ ЛОПТУ: политичко комуницирање у Србији 1990-2007. Миливојевић Цвијетин Београд: Добар наслов, 2006.	+	
8.	ПРИЧЕ ИЗ АУТА Трандафиловић Милорад Београд: Добар наслов, 2008.	+	
9.	ПОСЛЕДЊИ КРАЉ ШКОТСКЕ Фоден Џил Београд: Добар наслов, 2007.	+	

	Смештај у библиотекама	
	Немањина 22-26	А. венац 1

10. ПУТНИЦИ: кроз прошлост и будућност
Милован Јовановић +
Београд: Добар наслов, 2008.

11. МАЛА КРАЉИЦА КРЗНА
Хедвиг Курц-Малер +
Београд: Добар наслов, 2008.

12. ФРОЈД У КОТОРУ
Петар Бокун +
Београд: Hesperiaedu, 2009.

13. ЖИВОТ НЕПОЗНАТОГ ЧОВЕКА
Андреј Макин +
Београд: Paideia, 2009.

14. ТРИ МЕДЕЈЕ/ Еурипид, Жан Ануј,
Велимир Лукић +
Београд: Paideia, 2009.

15. ГВОЗДЕНО ДОБА
Џон Мајкл Куци +
Београд: Paideia, 2009.

16. АУСТЕРЛИЦ
Винфрид Георг Зебалд +
Београд: Paideia, 2009.

17. УТЕШНА ПАРТИЈА
Ана Гавалда +
Београд: Paideia, 2009.

18. ЖЕЛЕО БИХ ДА МЕ НЕКО НЕГДЕ
ЧЕКА +
Ана Гавалда
Београд: Paideia, 2009.

19. ДРУГА ВЕНЕЦИЈА
Предраг Матвејевић +
Београд: Hesperiaedu, 2008.

20. ДАБОГДА ТЕ МАЈКА РОДИЛА
Ведрана Рудан +
Београд: VBZ, 2010.

	Смештај у библиотекама	
	Немањина 22-26	А. венац 1

21. АУТОБИОГРАФИЈА МОЈЕ МАЈКЕ
Џамејка Кинкејд +
Зрењанин: Агора, 2010.

22. AQAE PASSERIS: о Милени Павловић
Барили +
Аделе Мацола
Београд: Hesperiaedu, 2009.

6

ЛИСТА НАЈЧИТАНИЈИХ КЊИГА

ЛИСТА НАЈЧИТАНИЈИХ КЊИГА У БИБЛИОТЕЦИ УПРАВЕ ЗА ПЕРИОД МАРТ-АПРИЛ 2011. ГОДИНЕ

1. БИЛО ЈЕДНОМ НА ДОРЂОЛУ
   Живковић Синиша
   Београд: Лагуна, 2010

2. БРИЖНИ БАШТОВАН
   Ле Каре Џон
   Београд: Evro-Giunti, 2008.

3. ПЕЧАТ У ЦРВЕНОМ ВОСКУ
   Киш Јоцић Жаклина
   Београд, Лагуна, 2010.

4. ЈУЛИЈА
   Портије Ен
   Београд, Лагуна, 2010.

5. КРАЉИЦА ТУГЕ
   Васиљевић Момир
   Београд: Evro-Giunti, 2009.

6. НИСИ ОНАЈ КОГА ЖЕЛИМ
   Потер Александра
   Београд: Алнари, 2010.

7. ОНО ШТО ОДУВЕК ЖЕЛИШ
   Ћирјанић Гордана
   Београд: Народна књига-Алфа, 2010.

8. ПУСТИЊСКИ ЦВЕТ
   Дирије Варис
   Београд, Лагуна, 2010.

9. ЂАВО И МАЛА ГОСПОЂА
   Милосављевић Ђорђе
   Београд, Лагуна, 2010.

10. ЖИВОТ НЕПОЗНАТОГ ЧОВЕКА
    Макин Андреј
    Београд: Paideia, 2009.

PREPORUČUJEMO

1. Lago Edvardo : KRADLJIVAC MAPA / Beograd : Dereta, 2010.

Preuzeto sa sajta: http://www.dereta.co.rs/knjiga.jsp?id=16427

NOVI ROMAN EDVARDA LAGA UVODI NAS U NEOBIČAN SVET PRIČANJA PRIČA I ISTOVREMENO PODSEĆA NA BEZVREMENU SPOSOBNOST PRIPOVEDANJA...

Anonimni pisac putem elektronske mreže šalje priče za čije čitanje postoji jedinstven sporazum.
Dovoljno je da pročitate priču, i ona će vas odvesti na razne tačke širom sveta i omogućiti vam da osmislite i promenite svoj život.
Ovaj roman nas upoznaje s arapskim, keltskim i jevrejskim mitovima, i kroz susrete s različitim kulturama podseća na vrednost izgovorene reči.
Kradljivac mapa je knjiga koja uvodi u tri različita načina pričanja. To je roman – priča, imaginarna knjiga pripovedaka i podsetnik o tome kako se pričaju priče.
Kradljivac mapa podseća na tradiciju veličanstvenog usmenog i literarnog pripovedanja. Knjiga koja uvodi u gracioznost beskrajnih priča.

Edvardo Lago nudi svojim čitaocima vrtoglavi raspored u kojem se život i književnost neprestano prepliću. Afrika, Indija, ili Rusija, Pariz, Trst ili Njujork, sve su to stepenice jedne knjige u kojoj se kao pripovedači ili likovi pojavljuju pisci Konrad, Kipling i Džojs, ali i reditelji Viskonti i Orson Vels.

2. Belji M. Laura : AKO TE VIŠE NIKADA NE VIDIM / Beograd : Dereta, 2009.

Preuzeto sa sajta: http://www.dereta.co.rs/knjiga.jsp?id=15861

STRASTVENA PRIČA O LJUBAVI, DIVLJIM VETROVIMA REVOLUCIJE I UMETNOSTI ... SETNI PORTRET JEDNE EPOHE...

Mlada žena koja se iz očaja odriče sina koga ne može da odgaja, sredovečan bogataš koji u poznim godinama otkriva lepotu i vrednost roditeljske ljubavi i dete rođeno u javnoj kući koje odrasta u slikara prefinjenog stila i otmene duše glavni su likovi romana *Ako te više nikada ne vidim*. Njihove sudbine, naizgled potpuno različite i nespojive, sustižu se u priči Laure Martinez Belji i, kao na slikama Dijega Rivere, koji je i sam jedan od likova romana, snažnim i moćnim bojama dočaravaju sliku Meksika na mračnoj pozadini jednog strašnog vremena.
Ako te više nikada ne vidim je zapravo setni portret jedne epohe obeležene žarom oružane borbe i snagom kojom su umetnici iz tog perioda u svoja dela prenosili žudnju za promenama koja ih je prosto proganjala. Ovo je potresan roman, koji svedoči o nekim od najvažnijih trenutaka meksičke istorije.

3. Dovi Seridven : KRVNA VEZA / Beograd : Dereta, 2010.

Preuzeto sa sajta: http://www.dereta.co.rs/knjiga.jsp?id=16133

ROMAN O SVETU KOJI NAS OKRUŽUJE, NA VEOMA SLIKOVIT NAČIN RAZOTKRIVA STRUKTURU VLASTI, I NEODOLJIVU POTREBU ZA DIKTATUROM.

„Bajkovita priča o aroganciji moći, ispod koje se kovitlaju struje kompleksne senzualnosti." - Dž. M. Kuci
Glavni kuvar, slikar i berberin taoci su u državnom udaru u kome je skinut s vlasti njihov gazda, predsednik. Zatvoreni su u planini, visoko iznad glavnog grada. Daleko ispod njih, haos hara ulicama.
Kuvarova ćerka, slikareva žena i berberinova ljubavnica iz senke posmatraju svoje muškarce. U tako neizvesnim vremenima, intimne veze su opasne koliko i političke. Kada se stari poredak sruši, ruši se i veo koji krije istinu o tim muškarcima i tajnim strastima žena.
Dok majstorski vodi čitaoca prema razornoj kulminaciji romana, Seridven Dovi otkriva kako najprimitivniji porivi čovečanstva - taština, osveta i pohlepa - neprestano izviru ispod same ljušture civilizacije.
„U ovoj ogoljenoj kafkijanskoj priči, koja se odigrava u nepoznatoj zemlji, u neodređeno vreme, svaki lik se razotkriva svojom čovečnošću i pokazuje da i najbanalnije radnje mogu uticati na promenu celog sveta."

4. Anglada Anđels Marija : VIOLINA IZ AUŠVICA / Beograd : Dereta, 2009.

Preuzeto sa sajta: http://www.dereta.co.rs/knjiga.jsp?id=15855

KNJIGA KOJA PODSEĆA NA STRAHOTE DVADESETOG VEKA, ALI ISTO TAKO VELIČA SNAGU ŽIVOTA, UMETNOSTI I LJUBAVI.

Dvadeseti vek je bio jedan od najkrvavijih perioda ljudske istorije. Posebno poglavlje u njemu zauzima koncentracioni logor Aušvic, koji je postao mesto stradanja za ljude iz čitave Evrope.
U logoru Aušvic uslovi za život su nehumani i maltretiranja, kažnjavanja i smrt su svakodnevna pojava. Jevrejin Danijel, graditelj violina iz Krakova, pokušava da preživi radeći kao stolar.
Komandant logora, Saukel, zaljubljenik u klasičnu muziku, otkriva Danijelovo pravo zanimanje i odlučuje da ga stavi na probu: Danijel će morati da napravi instrument savršenog zvuka. Danijel započinje posao ne znajući kakva ga kazna očekuje ako violinu ne završi na vreme. Ovo nije samo priča o jednom od najvećih zločina, već i priča o ljubavi i čovečnosti.
Marija Anđels Anglada u strahotama nepravednog uništavanja i istrebljenja nalazi ključ za preživljavanje ljudi.
U 2010. godini počelo je snimanje holivudskog filma po ovom romanu, za koji se očekuje da nadmaši uspeh Pijaniste Romana Polanskog.

5. Tanpinar Hamdi Ahmet : INSTITUT ZA PODEŠAVANJE VREMENA / Beograd : Dereta, 2010.

Preuzeto sa sajta:http://www.dereta.co.rs/knjiga.jsp?id=16653

INSTITUT ZA PODEŠAVANJE VREMENA JE JEDAN OD ROMANA KOJI JE UTICAO NA VEĆINU SAVREMENIH TURSKIH PISACA A ZNAČAJ OVE KNJIGE SE SVE VIŠE PREPOZNAJE...

Hajri Irdal je klasični gubitnik iz dobre porodice, čovek prepušten struji života, koji uspeva da upropasti svaku šansu koja mu se ukaže. Kada u njegov svet uđe Halit Nepogrešivi, čovek koji, za razliku od njega, konce života drži čvrsto u svojim rukama, on se nevoljno prepušta još jednoj šansi, dajući sve od sebe da i nju prokocka. Ovog puta na delu je sila moćnija od same sudbine, sila koja će promeniti njegov život i život njegovih najbližih. Potrebno je širom grada postaviti stanice za podešavanje satova, pa da tačno vreme postane stvar od nacionalnog značaja, a Hajri Irdal čuveni naučnik, autor brojnih knjiga, među kojima je i priča o čoveku koji nikada nije postojao, ali koji, zahvaljujući Halitu Nepogrešivom i njegovoj granitnoj volji, postaj(**Ć**)e istorijska ličnost o kojoj će pisati čak i svetski poznati autoriteti!
Savršeni roman u kome ćete naći: letargiju, učmalost, sumrak buržoaskog društva, kafkijansku birokratiju, frojdovsku psihoanalizu, strah od internacionalizma i apsurd. Istovremeno se prepliću i prožimaju mitologija, alhemija, egzorcizam, istorija, geopolitika, egzotika istanbulskih uličica i trgova, magija skrivenih i tajnovitih grobova i srušenih džamija u kojima obitavaju nemirni i neumireni duhovi mrtvih. To je inteligentna, duhovita, intrigantna, satirična alegorija, čija se radnja odigrava u Istanbulu, ali u kojoj će svaki čitalac lako otkriti univerzalnu i svevremenu priču.
Institut za podešavanje vremena se može čitati na više različitih nivoa, kao saga o ljudima, njihovim manama i vrlinama, kao borba protiv učmalosti i kao žudnja za povratkom sveta koji nam nedostaje, a i mnogo više...

6. Kueto Alonso : PLAVI ČAS / Beograd : Dereta, 2008.

Preuzeto sa sajta:http://www.dereta.co.rs/knjiga.jsp?id=12869

Ova knjiga je zasnovana na istinitoj priči. Autor je preuzeo epizodu iz života jednog vojnog zapovednika koji je bio na čelu logora u Ajakuću i koji je bio u vezi sa jednom zatvorenicom sve dok ona nije uspela da pobegne od njega.
Doktor Adrijan Ormaće je uspešan advokat koji živi u otmenoj zoni Lime. Zarađuje dobro, ima siguran posao koji voli, kao i divnu porodicu. Svog oca, oficira peruanske mornarice, viđao je samo povremeno, ali je dosta slušao o njegovim podvizima. Posle očeve smrti, on pak otkriva da je njegov otac bio na čelu logora u oblasti Ajakućo, za vreme rata revolucionarne grupe „Sendero luminoso", i da je organizovao mučenja i izdavao naređenja da se zatvorenice siluju i ubijaju. Ali, jednom prilikom, poštedeo je život jednoj od njih. Opsednutost željom da se susretne s njom raste još više nakon što je Adrijan nabavio neke njene fotografije.
Smešten u Peruu devedesetih godina prošlog veka, *Plavi čas* predstavlja putovanje u pravcu skrivenih kutaka porodica i društava i otkrivanje anonimnog herojstva zaboravljenih. Dok rasvetljava svoju porodičnu priču, Adrijan takođe spoznaje i samog sebe. Ova knjiga prevazilazi doživljaje svojih junaka. Ona je kao izokrenuta bajka; hronika jednog čoveka koji je zakoračio na teren koji mu je ranije bio sasvim nepoznat, u kraljevstvo zla. Za autora ovog romana, tamne strane pojedinaca i skupina ljudi nikada ne prestaju da iskrsavaju. Naše porodice su okeani u kojima uvek postoje neki kovčezi, sakriveni zajedno sa istinom. Njihovo pronalaženje, što je u ovom slučaju

direktna uloga glavnog junaka romana, jeste prilika koja se pruža samo odabranima, poput čitalaca ove izuzetne knjige.

7. Si Liza : PAVILJON BOŽURA / Beograd : Dereta, 2008.

Preuzeto sa sajta:http://www.dereta.co.rs/knjiga.jsp?id=12471

Fascinantna priča o bezvremenoj ljubavi...
Roman *Paviljon božura* vodi čitaoca na putovanje na kome se prepliću ljubav i sudbina, čežnja i patnja, tkajući nezaboravnu sliku Kine u sedamnaestom veku, u teškom periodu nakon najezde Mandžuraca i pada dinastije Ming. Ovo je priča o drevnoj tradiciji i ritualima, o životu „iza paravana" i o zagrobnom svetu, u kome se duša umrlog deli na tri dela, preci pomažu potomstvu, u kome se svaki pogrešan postupak surovo kažnjava, a gladni duhovi lutaju zemljom tražeći spokoj.

Ispunjen bogatstvom i magijom kineske vizije zagrobnog života, koja nadrasta smrt, roman Paviljon božura predano istražuje bezbrojne manifestacije ljubavi, baveći se bezvremenim ljudskim temama: sponama prijateljstva, snagom reči i večnom potrebom žene da se njen glas čuje.

8. Agvaluza Eduardo Žoze : ŽENE MOG OCA / Beograd : Dereta, 2010.

Preuzeto sa sajta: http://www.dereta.co.rs/knjiga.jsp?id=16552

NOVI ROMAN ŽOZEA EDUARDA AGVALUZA, JOŠ JEDNOM POKAZUJE SAVRŠENSTVO PRIPOVEDANJA OVOG AUTORA.
NAJUŽI IZBOR ZA NAGRADU INDEPENDENT ZA NAJBOLJI STRANI ROMAN.

Kako bi laž bila delotvorna, neophodno je da bude sačinjena od mnoštva istina.
Slavni angolski muzičar Faustino Manso je umro, ostavljajući za sobom sedam žena i osamnaestoro dece, rasute svuda širom južne Afrike. Njegova najmlađa kći, Lorentina, iz svog doma u Portugalu stiže u Angolu, tragom glasina o svom ocu koga nikada nije upoznala, pokušavajući da rekonstruiše priču o njegovom turbulentnom životu.

Žene mog oca je priča o Lorentininom putovanju, ali njena radnja teče uporedo s pripovedanjem Žozea Eduarda Agvaluze o nastanku romana, dok pisac i njegovi likovi putuju duž južnoafričke obale, iz Angole, kroz Namibiju i Južnu Afriku, do Mozambika, susrećući neobične ljude i usput otkrivajući Faustinove tajne. Ovaj roman slavi ponovno rođenje Afrike, kontinenta izmučenog strahovitim nevoljama, ali blagoslovenog talentom za muziku, večnom snagom njegovih žena i tajnim moćima drevnih bogova.

Agvaluzina priča poseduje tananu nit koja povezuje istoriju i fikciju, kao i promišljanja o prošlim događajima i o onome što se moglo dogoditi.
Pokušavajući da uhvati trenutak u kome je istorija postala književnost, Agvaluza se vešto poigrava fantastičnim vizijama života.

Zato Agvaluzu i nazivaju Borhes današnjice.

„Trebalo bi ozbiljno da shvatiš snove", prošaputala je. „Ne postoji ništa toliko istinito da ne zaslužuje da bude izmišljeno."

9. Lapatanov Sonja : MAMA AFRIKA : kolevka čovečanstva : (1995-2005.) / Beograd : Dereta, 2010.

Preuzeto sa sajta: http://www.domacaknjizara.com/user/mape-vodici-putovanja/mama-afrika-sonja-lapatanov/33_351_22000_1_0_0/item.jsp

Putopisac je savremeni hodočasnik što žudi za motivom koji asocira na pokret i kod kojeg priroda ne trpi logiku statičnosti jednog mesta...

Sonja Lapatanov nas je svojim prethodnim lucidnim knjigama putopisa, U skutima Himalaja i Rajska ostrva, uverila da i ona više nego zasluženo spada u tu retku skupinu neumornih i agilnih savremenih hodočasnika...

Znajući da je čitav svet sazdan na postamentu refleksije, Sonja Lapatanov se ovoga puta u svojoj najnovijoj knjizi, Mama Afrika, strastveno ogleda i stapa s obrisima Crnog kontinenta kao kolevke čovečanstva, nudeći nam volšebne stranice o kenijskom tepihu od ružinih latica, o zakonima savane, o Nojevoj barci Afrike, o Maroku kao jezgru arapsko-islamske kulture, o Hiljadu anđela Etiopije, o Veneciji Malija, o Tunisu kao kapiji Sahare, o crnim i zelenim mambama i pitonima Ugande, o senegalskoj Meki, o Gambiji kao ostrvu bambusa, o ganskom Mravogradu, o čarima Togoa i Benina... Stoga čitajte i uživajte u ovoj sjajnoj i uzbudljivoj knjizi i dopustite da vas njena autorka vodi kroz čarobne avanure i predele večito izazovne i čudesne Afrike...

10. Hanlon Majkl : VODIČ KROZ NAUČNU DIVLJINU : deset pitanja na koja nauka ne može da odgovori / Beograd : Dereta, 2008.

Preuzeto sa sajta: http://www.dereta.co.rs/knjiga.jsp?id=13814

U ovoj knjizi je deset primera raznih vrsta misterija koje naučnici tek treba da reše, nekoliko prihvatljivih teorija i nekoliko manje prihvatljivih. Saznajte zašto ova pitanja, kao i druga slična, i dalje opstaju i kada ćemo - kao i da li ćemo uopšte - dobiti neke odgovore.

Pogledajte kako se tretiraju neke od provalija u našem znanju i koliko još treba da saznamo.

Nauka je puna zjapećih rupa, slonova u radnji ljudskog razumevanja koji jednostavno neće da nestanu. Pitanja koja su osnova za ovu knjigu često su ignorisana jer su suviše teška, neprijatna, skupa ili suviše kontroverzna. Ona obuhvataju i: Od čega se sastoji 96% svemira? Kako je počeo život? Zašto se svi toliko gojimo?

To su pitanja koje bi inteligentno dete moglo da postavi učiteljici i da dobije odgovor da se ne glupira i da nastavi sa jednačinama. Ali to su i pitanja koja bi, ako se postave kako treba, mogla i jednog visokog intelektualca da dovedu u neprijatnu situaciju!

11. Ačebe Činua : SVET KOJI NESTAJE / Beograd : Dereta, 2008.

Preuzeto sa sajta: http://www.dereta.co.rs/knjiga.jsp?id=13374

Ovo je roman o tragediji Okonkvoa, uglednog čoveka plemena Igbo, u danima kada su se beli ljudi tek pojavljivali na afričkoj sceni. Jednostavna i izvanredna priča opisuje seriju događaja kada

Okonkvo, zbog svog ponosa i strahova, biva izgnan iz plemena u koje se vraća sam i biva nateran na sramotu samoubistva, da bi izbegao posledice svoje nepromišljene hrabrosti protiv belog čoveka...
Večiti sukob između belog i crnog čoveka, sukob civilizacija i verovanja, ovde je opisan kao duboko lična tragedija čoveka, koji simbolizuje sve vrline ali i iskonsku tragiku crnog kontinenta u dodiru i prožimanju sa "belom" civilizacijom.

12. Đordano Paolo : USAMLJENOST PROSTIH BROJEVA / Beograd : Dereta, 2008.

Preuzeto sa sajta: http://www.dereta.co.rs/knjiga.jsp?id=14086

Odluke se donose za svega nekoliko sekundi, a ispaštaju se čitavog života...
Završne reči romana savršena su sinteza životnih drama Aliče i Matije koje ih, u isto vreme, približavaju i udaljavaju od stvarne i imaginarne krivice ali i istine.
Prateći svoje junake od detinjstva do fizičke i emotivne zrelosti Paolo Đordano gradi dirljivu priču o neispunjenim željama, bolu, povređivanju i gubicima, o propuštenim prilikama; kako nesigurnost i odsustvo hrabrosti, strah od autoriteta i sveta odraslih može da učini odrastanje teškim i bolnim, a trenutke suočavanja sa životom i donošenje odluka traumatičnim.
Dirljiva priča Paola Đordana nas vraća u surove i lepe predele odrastanja i detinjstva koje, sudeći prema emocijama ove knjige, nismo još iživeli i nećemo nikada.

13. Kurpatov V. Andrej : KONFLIKTI I KOMPLEKSI : Tri greške naših roditelja / Beograd : Dereta, 2008.

Preuzeto sa sajta: http://www.dereta.co.rs/knjiga.jsp?id=13995

Odnos roditelja i dece nije jednostavan. On je ispunjen mnogim bolovima, nerazumevanjima, uzajamnim uvredama i obostranom patnjom. Greške naših roditelja pretvaraju se u naše unutrašnje konflikte - psihološke komplekse. Oni su u najvećem broju slučajeva posledica komplikovanog odnosa s roditeljima. Mada su nam roditelji želeli svako dobro, nenamerno su nas naučili da osećamo svoju bespomoćnost, da sumnjamo u sopstvene uspehe, da imamo osećaj krivice. Danas je zato uznemirenost naš glavni pratilac u životu, zato smo nezadovoljni sobom i onim što radimo. Međutim, vreme je da se na sve to stavi tačka. Borba između nas i roditelja se odužila, a naš život u stvari još nije ni počeo.
Knjiga Konflikti i kompleksi će ostvariti svoj cilj ukoliko nam pomogne da postanemo makar malo bolji, a možda i blaži prema sebi, svojim roditeljima i sopstvenoj deci. Život ide dalje, mi odrastamo i treba da se naučimo da pažljivo, brižljivo zatvorimo vrata koja vode u naše detinjstvo. Da zatvorimo, a ne da njima lupamo...

14. Berđajev Nikolaj : FILOZOFIJA SLOBODNOG DUHA : problematika i apologija hrišćanstva / Beograd : Dereta, 2007.

Preuzeto sa sajta: http://www.dereta.co.rs/knjiga.jsp?id=12173

Zrela filozofija Berđajeva, duboko prožeta patosom slobode, jasno i oštro formuliše sam problem slobode. Ličnost i delo su ovde u potpunom saglasju. Uvidevši značaj slobode za smisao sveta i čoveka, Berđajev je dosledno razvio brojne teme koje su zaokupljale svetsku filozofiju i teologiju,

razume se, pre svega hrišćansku misao. Sa stanovišta svoje filozofije slobode on promišlja teme kao što su duh nasuprot prirodi, simbol i dogma, otkrovenje, vera, zlo, iskupljenje, saznanje i mistika, eshatologija, crkva i njeno mesto u svetu i brojne druge. Svoje promišljanje izložio je na ubedljiv, a nadasve zanimljiv i nadahnut način, što ga je učinilo jednim od najčitanijih ruskih i evropskih filozofa. Za sve koji vole slobodu i razmišljaju o njenoj misteriji i dubini, Berđajev ostaje veliki učitelj. Zato nije preterano nazvati ga apostolom slobode!

15. Lajbnic Vilhelm Gotfrid : NOVI OGLEDI O LJUDSKOM RAZUMU / Beograd : Dereta, 2010.

Preuzeto sa sajta: http://www.dereta.co.rs/knjiga.jsp?id=16698

„Filozof racionalista" Dekart (1596-1650) će, najpre, poput Bekona, zabavljen (ne)izvesnošću našeg saznanja uopšte, pouzdanost ovog poslednjeg pronaći u stavu Cogito ergo sum, što će ga, kod problema supstancije, recimo, privesti k razlikovanju „protežnosti" i „mišljenja" (ontološki dualizam). Baruh de Spinoza (1632-1677) je zatim, u okviru svoje monističke doktrine (jednu i samo jednu supstanciju koja postoji naziva on Bogom), upravo „geometrijskim" metodom izvodio moralne zaključke iz metafizike (delo Etika, 1677). U isto vreme pak Lajbnic se zalaže za pluralitet supstancije, koje on naziva „monadama", a određuje ih kao (neprotežne) duhovne jedinice, različitog stepena „živosti". Nejasno sluteći mogući simbolizam u svim oblastima mišljenja uopšte, on je uistinu bio na tragu da sazna formalno-logičke sisteme do čijeg je otkrića došlo tek u ovom stoleću. I sam matematički formalizam Lajbnic će značajno unaprediti otkrićem diferencijalnog i integralnog računa. Verovao je u „urođene ideje", suprotno od Loka, i to svoje shvatanje izneo u delu Novi ogledi o ljudskom razumu, čime će u narednim stolećima biti naznačen put transcendentalnog idealizma (Kant), odnosno Hegelova dijalektika.

16. Herodot : HERODOTOVA ISTORIJA / Beograd : Dereta, 2009.

Preuzeto sa sajta: http://www.dereta.co.rs/knjiga.jsp?id=1284

Knjiga koja obeležava otkriće istorijskog vremena i početak njegovog merenja. Napisana 484 godine pre nove ere i danas je uzor i jedno od najvećih dela svetske istorije.
Preuzeto sa sajta:
http://www.knjizara.com/knjige/knjiga/88626_Herodotova+istorija_ISBN:978-86-7346-735-1

Herodotova "Istorija" mogla je nastati samo iz njegovog čistog nagona za istraživanjem, ali i njegovog naučnog uma. Ovo delo podjednako je fascinantno i danas, baš kao što je bilo fascinantno i u njegovo vreme. Zapisano je da je Herodot svoje slavno delo javno čitao na ulicama Atine i toliko oduševio Atinjane, da su mu dodelili nagradu od 12 talenata, što je Amerikanac Vil Djurant, koji navodi ovaj podatak, odmah preračunao i kaže da je to današnjih 60.000 dolara. I posle dve i po hiljade godina, od tih čitalačkih susreta na ulicama Atine, ova Herodotova "totalna istorija" podjednako fascinira.

17. Rančić Veroslav : KONAČNA ISTINA : Olga i Pavle Karađorđević između istine i sudbine / Beograd : Dereta, 2010.

Preuzeto sa sajta: http://www.dereta.co.rs/knjiga.jsp?id=15094

Roman o Njenom kraljevskom visočanstvu kneginji Olgi i Njegovom kraljevskom visočanstvu knezu Pavlu Karađorđeviću
Roman o tragediji jedne porodice, koja je zbog osećanja dužnosti i dostojanstva morala da žrtvuje ličnu sreću
Roman o prelomnim trenucima jednog naroda
Roman o dvadesetom veku i žrtvama koje je odneo
Roman o istini i o hrabrosti da budete drugačiji
Veroslav Rančić dočarava sliku Srbije pred najvećim iskušenjima njenog opstanka, u vreme kada jedan čovek pokušava da spase narod i zemlju, spreman da žrtvuje sve što mu je drago, pa čak i svoju porodicu, kada su moral, etika i pravda stil života jedne generacije, Konačna istina je priča o ljudima koji su pokušali da se na svaki način izbore za istinu, ali pre svega priča o jednoj dirljivoj i raskošnoj ljubavi.

Preuzeto sa sajta: http://www.princesselizabeth.org/?page_id=383

Knjiga "Konačna istina – Olga i Pavle Karađorđević između istine i sudbine" Veroslava Rančića, objavljena u izdanju Grafičkog ateljea "Dereta", predstavljena je javnosti 3. juna 2009. godine u Svečanoj sali Starog dvora u Beogradu.
U promociji knjige učestvovali su i Njeno Kraljevsko Visočanstvo princeza Jelisaveta Karađorđević, kći kneza Pavla i kneginje Olge, gospodin Miodrag Janković, istoričar i urednik sajta "27. mart", kao i Veroslav Rančić, pisac knjige "Konačna istina". Delove romana čitala je prvakinja pozorišta – Tanja Bošković.
Autor je 4 godine prikupljao materijal za ovu romansiranu biografiju Olge i Pavla Karađorđevića, pretražujući arhivsku građu i bogatu literaturu o knezu Pavlu, štampanu u Srbiji i u inostranstvu. Prema njegovim rečima, objavljivanje romana nije samo prilika da se još jednom kaže istina o ulozi kneza Pavla u prelomnim događajima vezanim za potpisivanje Trojnog pakta, demonstracije od 27. marta 1941. god, i šestoaprilsko bombardovanje Beograda, već je u pitanju i divna ljubavna priča.
Veroslav Rančić je napisao i scenario za televizijsku seriju o knezu Pavlu Karađorđeviću, a ovih dana se očekuje i objavljivanje teksta njegove tematski srodne, nagrađene drame "Zlatno pravilo Glosovo" u publikaciji "Savremena drama", Udruženja dramskih pisaca Srbije.

18. Kader Abdolah: DŽAMIJSKA KUĆA / Beograd : Dereta, 2009.

Preuzeto sa sajta : http://www.dereta.co.rs/knjiga.jsp?id=15580

KAO NAJFINIJU TAPISERIJU KADER ABDOLAH TKA PRIČU O DVA SVETA ČIJI JE SUKOB NEIZBEŽAN !!!

Već osam stotina godina, iz generacije u generaciju, porodica Age Džana zauzima središnje mesto u gradu. Za sve to vreme je obezbeđivala duhovnog vođu džamije. Imam je značajan čovek, ali isto toliko i Aga Džan, veletrgovac ćilimima, koji stoji na čelu gradskog bazara. Ovaj pravični trgovac živi prema pravilima Korana i koristi se svojom moći za dobrobit ljudi oko sebe.

Kada nastupi radikalni pokret pod rukovodstvom ajatolaha i dok Homeini u Parizu priprema prevrat, iransko društvo se nalazi pod velikim pritiskom. Prijatelji postaju neprijatelji, a ljubav se pretvara u mržnju. Čak ni Aga Džan ne može ništa da promeni.

19. Šifers Jevgenije: SMRĆU SMRT UNIŠTIV / Beograd : Dereta, 2009.

Preuzeto sa sajta : http://www.dereta.co.rs/knjiga.jsp?id=15597

GENIJALNA KNJIŽEVNA GRAĐEVINA POSLEDNJEG RUSKOG KLASIKA XX VEKA...

Roman koji otkriva tajne rukavce u telu i duhu - jedinstvena književna odiseja kroz mistične predele duše i opore životne epizode posle kojih ni pisac ni čitalac neće ostati isti.

Na skoro svakoj stranici autor se preobražava i prelazi iz jednog vida postojanja u drugi. Smrću smrt uništiv je svedočanstvo otkrivanja novih mogućnosti i novog načina gledanja na svet. Pisanje je stoga neprekidna molitva pisca i čitaoca.

Genijalna književna građevina poslednjeg ruskog klasika XX veka - istaknutog pozorišnog i filmskog reditelja Jevgenija Šifersa. Savremenici književni sladokusci i teoretičari najčešće su poredili ovo delo sa Majstorom i Margaritom - M. Bulgakova

20. Grupa autora : ISTORIJA STAROG VREMENA I DRUGA DELA STARORUSKE KNJIŽEVNOSTI / Beograd : Dereta, 2009.

Preuzeto sa sajta: http://www.dereta.co.rs/knjiga.jsp?id=15643

ISTORIJA STAROG VREMENA ILI POVEST STARIH LETA JE PRVI DEO RUSKOG LETOPISA EPOPEJE O MITSKIM DOGAĐAJIMA SVETSKE ISTORIJE I O ZBIVANJIMA U STAROJ KIJEVSKOJ RUSIJI OD NJENOG NASTANKA DO KRAJA XII VEKA.

Ruski letopis sastoji se od tri dela: "Povesti starih leta", "Kijevskog letopisa" i "Galicko-volinjskog letopisa". Pronađen je u ipatskom manastiru kod Kostrome, te se zato naziva i Ipatskim, odnosno Ipatijevskim letopisom.

Povest starih leta je istorijska hronologija vremena koje je davno prošlo.
Na neki način ovo je istorija od stvaranja sveta do stvaranja Carstva, koja nam nije bila poznata.

21. Stasjuk Anžej : NA PUTU ZA BABADAG / Beograd: Dereta, 2009.

Preuzeto sa sajta: http://www.dereta.co.rs/knjiga.jsp?id=15345

NA PUTU ZA BABADAG JE FASCINANTNA KNJIGA O PUTOVANJU KROZ ZABORAVLJENU EVROPU KOJU JE NAPISAO JEDAN OD NAJBOLJIH POLJSKIH PISACA DANAŠNJICE.
Automobilom, autostopom, vozom - svejedno kako, tek - to putovanje nadilazi geografske dimenzije - ono je istodobno, pronicanje u dubinu svesti stanovnika tog dela Evrope koji je oduvek važio za primitivni, odocneli, zaostali.

Ovo nije knjiga o individualnim ljudskim sudbinama, ovo je knjiga o uticaju mesta i prostora na ljudske sudbine.
DOBITNIK NAGRADE NIKE ZA NAJBOLJU POLJSKU KNJIGU 2005. GODINE.
ANDŽEJ STASJUK JE JEDAN OD NAJBOLJIH POLJSKIH PISACA DANAS.

22. Lopandić Duško : LIKOVI I PRIČE IZ SRPSKOG SREDNJEG VEKA / Beograd : Dereta, 2009.

Preuzeto sa sajta: http://www.dereta.co.rs/knjiga.jsp?id=15112

LIKOVI I PRIČE SRPSKOG SREDNJEG VEKA JE NEOBIČNA I IZVANREDNA KNJIGA KOJA NAS VRAĆA U DAVNO PROHUJALA VREMENA...

Podseća nas na ljude koji su obeležili jedan vrtoglav i uzbudljiv period istorije.
Istovremeno govori i o tome da ta vremena i ti ljudi koji su davno nestali zauzimaju svoje mesto u današnjici.
Duško Lopandić na nov i orginalan način govori o srpskoj i evropskoj istoriji o vladarima, vitezovima, razbojnicima, piscima, o svemu što je stvorilo Srbiju i Evropu kakve danas znamo.
Tvrd povez sa ilustracijama koje predstavljaju najznačajnije likove i slike srpskog srednjeg veka.

23. Parini Džej : ZADNJA STANICA / Beograd : Dereta, 2008.

Preuzeto sa sajta: http://www.dereta.co.rs/knjiga.jsp?id=14379

ROMAN O POSLEDNJOJ GODINI TOLSTOJEVOG ZIVOTA ...
U 2009. FILM KOJI ĆE DODATNO OSVETLITI OVU JEDINSTVENU PRIČU O VELIKOM RUSKOM PISCU

Tokom burne poslednje godine svog zivota Tolstoj očajnički čezne za mirom, napušta brojnu porodicu, sklanja se od novinara i kreće u nepoznatom pravcu.
Osvetljavajući najtajnije delove Tolstojeve duše, Džej Parini stvara originalnu priču – jedinstvenu knjigu o Tolstoju, ruskoj knjizevnosti i životu koji se polako pretvara u roman.

24. Išiguro Kazuo : OSTACI DANA / Beograd : Dereta, 2009.

Preuzeto sa sajta: http://www.dereta.co.rs/knjiga.jsp?id=15091

DOBITNIK BUKEROVE NAGRADE! DANAS VEĆ KLASIK, OSTACI DANA SU PREDIVNA I DIRLJIVA PODSEĆANJA NA DANE PRE VELIKOG RATA, O IZGUBLJENIM ŽELJAMA I IZGUBLJENOJ LJUBAVI...

Kazuo Išiguro vrhunskim književnim umećem oslikava jedan svet u nestajanju, kroz sudbinu čoveka koji na jedan setno melanholičan način govori o tragici života, neostvarenoj ljubavi dužnosti, dostojanstvu i odanosti.
S finom ironijom i bez trunke sarkazma, Išiguro majstorski uspeva da dočara specifičnost engleskog humora, prezir prema američkim novotarijama ili razmišljanja o odanosti i vernosti.
Zahvaljujući japanskom poreklu Išiguro je sa jasnije distance mogao da vidi i prepozna ono je najkarakterističnije i najprepoznatljivije u njegovoj novoj domovini.

Film Ostaci dana sa Emom Tompson i Entonijem Hopkinsom bio je nominovan za osam Oskara. To je jedan od retkih filmova koji je uspeo savršeno da dočara magiju pisane reči.

25. Rivera dela Kruz Marta : ČOVEK KOJI JE IZMIŠLJAO PRIČE / Beograd : Dereta, 2009.

Preuzeto sa sajta: http://www.dereta.co.rs/knjiga.jsp?id=15653

MARTA RIVERA DELA KRUZ NAM POKLANJA OVAJ IZVAREDAN ROMAN U KOME NIŠTA NIJE ONAKVO KAKVIM SE NA PRVI POGLED ČINI...

Šta je to što povezuje Džeka Trboseka i Titanik, siromašno selo u Irskoj i Njujork u punom procvatu, ubogo ribarsko mestašce u Španiji i prebogate plantaže duvana na Kubi, iznad kojih blista osunčano nebo i ogleda se u azurnom plavetnilu Karipskog mora? Odgovor je: priče Lajnusa Dafa. Otkrivši da poseduje poseban i redak talenat, siromašni dečak iz Irske postaće jedna od centralnih ličnosti viktorijanskog Londona, kojoj će se za pomoć obraćati ljudi najrazličitijih društvenih slojeva, od siromašnih i priprostih kafedžija, do plemića i bogataša. Njegova neizmerna mašta, udružena s poznavanjem ljudske prirode, obezbediće mu ugled, slavu i bogatstvo. I tako sve do trenutka kada će morati da izmisli poslednju i najvažniju priču, onu o sopstvenom novom životu.